

Ecologische beoordeling inrichten De Nieuwe Held in de gemeente Groningen

A&W-notitie: 24-157

opdrachtgever	Gemeente Groningen
projectcode	24-157
auteur(s)	E. van der Heijden
status	Definitief
datum	30 oktober 2025
autorisatie	E. schut
kwaliteitscontrole	M. Koopmans
uitvoerder	Altenburg & Wymenga ecologisch onderzoek bv Suderwei 2, 9269 TZ Feanwâlden Matrix II k1.05, 1098 XH Amsterdam Tel. 0511 474764, info@altwym.nl , www.altwym.nl

Inhoud

1. Inleiding	1
1.1 Achtergrond en doelstelling	1
1.2 Leeswijzer	1
2. Situatieschets en plannen	2
2.1 Huidige situatie	2
2.2 Plannen	2
3. Gebiedsbescherming en beoordeling	5
3.1 Natura 2000-gebieden (Voortoets)	5
3.2 Natuurnetwerk Nederland	6
3.3 Overige vormen van gebiedsbescherming	7
3.4 Conclusie gebiedsbescherming	11
4. Soortbescherming en beoordeling	12
4.1 Vaatplanten	12
4.2 Ongewervelden	13
4.3 Vissen	13
4.4 Amfibieën	14
4.5 Reptielen	15
4.6 Broedvogels	16
4.7 Vleermuizen	22
4.8 Overige zoogdiersoorten (exclusief vleermuizen)	25
5. Zorgplicht	28
5.1 Specifieke zorgplicht Natura 2000	28
5.2 Specifieke zorgplicht flora en fauna	28
5.3 Algemene zorgplicht	30
5.4 Preventieve maatregelen amfibieën, vissen en zoogdieren	30
6. Conclusie	31
7. Literatuur	33
<i>Bijlage 1 Vangstlocaties amfibieën</i>	<i>34</i>
<i>Bijlage 2 Weidevogelterritoria in het plangebied in 2025</i>	<i>35</i>
<i>Bijlage 3 Vleermuizen</i>	<i>36</i>
<i>Bijlage 4 Waarnemingen Haas</i>	<i>41</i>
<i>Bijlage 5 Locatie cameravallen t.b.v. onderzoek marterachtigen</i>	<i>42</i>

Referentie

E. van der Heijden 2025. Ecologische beoordeling inrichten De Nieuwe Held in de gemeente Groningen. A&W notitie 24-157. Altenburg & Wymenga ecologisch onderzoek, Fearwâlden

Foto's 1 t/m 3: impressie van het plangebied (foto's A&W). Het plangebied bestaat grotendeels uit matig intensief beheerd grasland met weidevogelwaarden (foto boven). Het gebied wordt doorsneden door sloten (foto midden) en infrastructuur (foto onder).

1. Inleiding

1.1 Achtergrond en doelstelling

De gemeente Groningen is voornemens het gebied De Nieuwe Held in te richten voor woningbouw. Er is eerst onderzoek nodig om te bepalen hoe de beoogde werkzaamheden zich verhouden tot de ecologische wet- en regelgeving. Dit betreft o.a. de Omgevingswet (Ow), de regelgeving omtrent het Natuurnetwerk Nederland (NNN) en overige gebiedsbescherming. De gemeente Groningen heeft Altenburg & Wymenga Ecologisch Onderzoek B.V. (A&W) opdracht gegeven om deze ecologische beoordeling uit te voeren. Onderstaand rapport is een actualisatie van een ecologische beoordeling die in 2022 is uitgevoerd (Koopmans 2022) en inmiddels is gedateerd door de in werking treding van de Omgevingswet in januari 2024.

Deze ecologische beoordeling is uitgevoerd in de vorm van een quickscan. Dat geeft een overzicht van alle (mogelijk) voorkomende beschermde natuurwaarden binnen en nabij het plangebied en alle vormen van gebieds- en soortbescherming die daarop van toepassing zijn. Er is beoordeeld of de beoogde werkzaamheden invloed (kunnen) hebben op beschermde natuurwaarden en of er daardoor sprake is van een conflict met de wet- en regelgeving. Met aanbevelingen is geadviseerd hoe daarmee kan worden omgegaan.

Het onderzoek naar de mogelijke aanwezigheid van beschermde natuurwaarden is gebaseerd op twee benaderingen. Als eerste zijn recente bronnen geraadpleegd (verspreidingsatlassen, overzichtswerken en websites) over de aanwezigheid van beschermde gebieden en soorten in en nabij het plangebied. Er is daarbij onder andere gebruik gemaakt van bestaande informatie over het voorkomen van soorten, waaronder de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF). Ook zijn de resultaten van het onderzoek van Koopmans (2022) gebruikt. Daarnaast is in het najaar van 2024 en het voorjaar en de zomer van 2025 aanvullend onderzoek uitgevoerd naar verscheidene soorten en soortgroepen (Poelkikker, weidevogels, vleermuizen, Haas en kleine marterachtigen). In onderhavig rapport worden de resultaten van deze onderzoeken gepresenteerd.

Altenburg & Wymenga Ecologisch Onderzoek B.V. presenteert in deze notitie de resultaten van een onafhankelijk ecologisch onderzoek. Het onderzoek spreekt zich niet uit over de wenselijkheid van het onderhavige plan of een bepaalde ontwikkeling. Landschappelijke, archeologische of cultuurhistorische waarden komen niet aan de orde. Aan deze ecologische beoordeling kunnen geen rechten worden ontleend.

1.2 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 wordt de huidige situatie in het plangebied beschreven. Ook wordt hier het voornemen toegelicht. In hoofdstuk 3 worden de huidige natuurwaarden in en rond het plangebied beschreven. Hierbij vindt een onderverdeling plaats in waarden, die landelijk beschermd zijn in het kader van de nieuwe Omgevingswet (Natura 2000-waarden, landelijk beschermde soortbescherming, soorten Rode lijst), de Provinciale Verordening Groningen (Natuurnetwerk Nederland, Natuur buiten NNN, leefgebied weidevogels en Provinciale aandachtsoorten). In hoofdstuk 4 vindt de effectbeoordeling plaats en wordt nagegaan of het voornemen leidt tot schadelijke handelingen en knelpunten ten aanzien van de hierboven genoemde wettelijke toetsingskaders. In hoofdstuk 5 wordt het rapport afgesloten met de conclusies.

2. Situatieschets en plannen

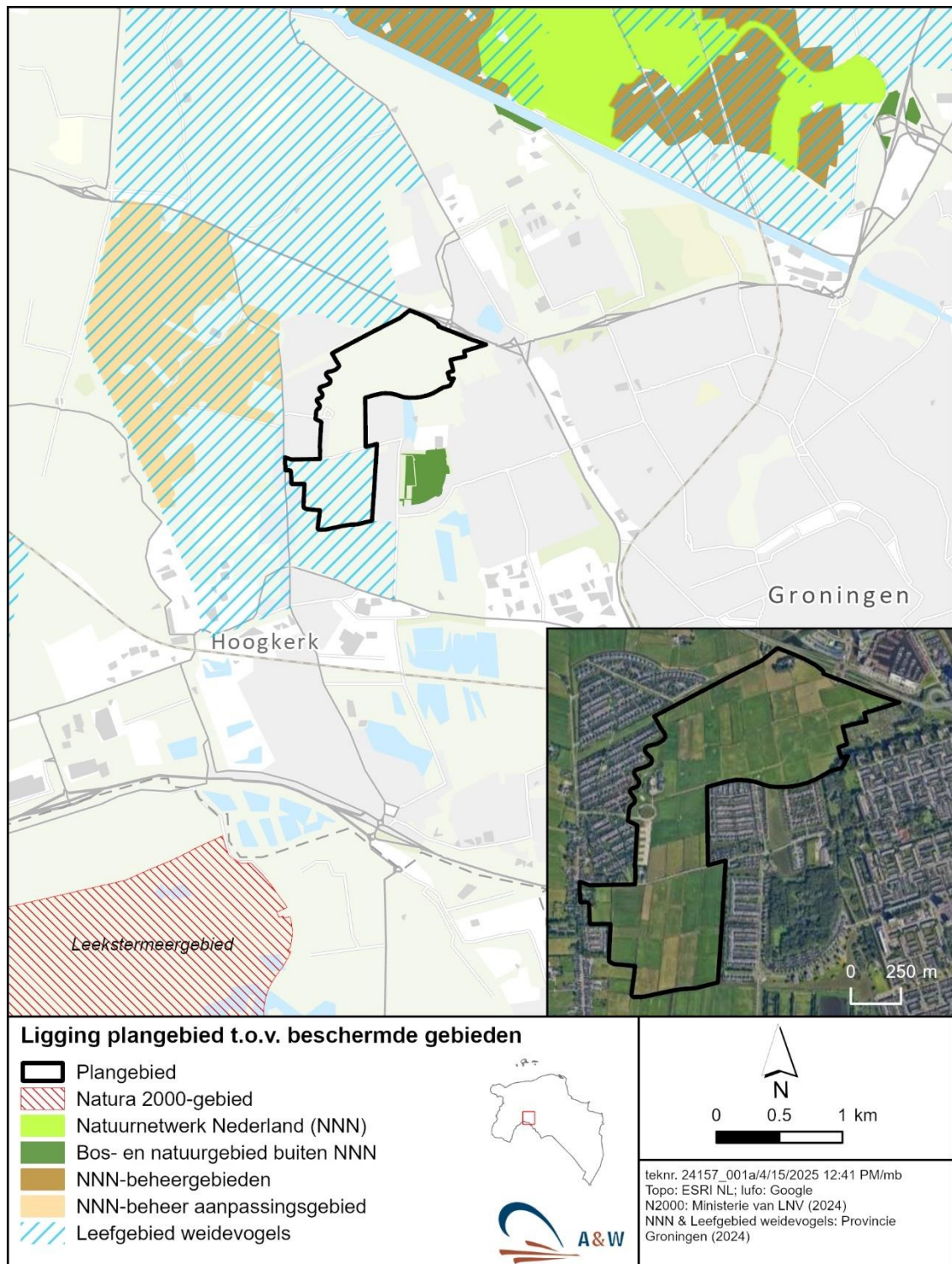
2.1 Huidige situatie

Het gebied De Nieuwe Held bevindt zich aan de westkant van Groningen (figuur 2.1). Het plangebied (ongeveer 110 ha) wordt aan de noordzijde begrensd door de N355 en ligt deels ingeklemd tussen de woonwijken Gravenburg (De Held II) aan de westkant en De Held (I) aan de oostzijde. De zuidgrens wordt gevormd door een brede watergang. In het plangebied liggen twee erven. Het gaat hier om twee boerderijen met bijgebouwen en erfbeplanting met oudere bomen. In het noordelijk deel betreft het Friesestraatweg 422 en aan de westkant Leegeweg 6.

Het gebied wordt in de huidige situatie gekenmerkt door kleinschalige graslandpercelen met een fijnmazige slotenstructuur. Het huidige gebruik van de percelen is grotendeels extensief en een deel ervan wordt beweide met paarden en koeien. Tegen de Held I liggen enkele meer intensief gebruikte agrarische graslandpercelen. Mede door het hogere waterpeil en extensieve gebruik is er in een groot deel van het gebied sprake van een kruidenrijke graslandvegetatie met Glanshaver, Veldzuring, Scherpe boterbloem, Grote vossenstaart en Gestreepte witbol met een open structuur.

2.2 Plannen

In figuur 2.2 is een schets van het plangebied opgenomen waarin de bestemmingen van een groot deel van het plangebied zijn opgenomen. Hieruit blijkt dat het grootste deel wordt ingericht als woongebied. Overige bestemmingen hebben vooral betrekking op groen en water. Het erf en bijbehorende gebouwen van de Friesestraatweg 422 blijven in eerste instantie buiten de verdere inrichting van het plangebied. Hierbij wordt nog opgemerkt dat dit laatste adres in 2024 is onderzocht op aanwezigheid op vleermuizen en jaarrond beschermde nestplaatsen (van der Heijden 2025). Het erf en de boerderij op het adres Leegeweg 6 wordt mogelijk heringericht. Hier is in 2025 nader onderzoek uitgevoerd naar vleermuizen en jaarrond beschermde nestplaatsen (zie onderhavig rapport).

Figuur 2.1. De ligging van het plangebied en beschermde gebieden in de omgeving.

Figuur 2.2. Inrichtingsschets De Nieuwe Held (bron: Gemeente Groningen).

3. Gebiedsbescherming en beoordeling

In Nederland zijn de meeste beschermde natuurgebieden beschermd volgens de Ow (de Natura 2000-gebieden) of volgens regels omtrent het Natuurnetwerk Nederland (NNN). Daarnaast kunnen natuurgebieden ook zijn beschermd via de Omgevingsverordening van de provincie en een gemeentelijk omgevingsplan.

3.1 Natura 2000-gebieden (Voortoets)

In deze quickscan heeft de beoordeling van effecten op Natura 2000-gebieden de status van een Voortoets. Het gaat daarbij om de vraag of een project (significant) negatieve effecten kan veroorzaken op de aangewezen natuurwaarden van de Natura 2000-gebieden. Daarnaast is de specifieke zorgplicht Natura 2000 van belang; deze wordt in hoofdstuk 5 besproken.

Het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied is het Leekstermeergebied, gelegen op een afstand van circa 3 km (zie figuur 2.1). Overige Natura 2000-gebieden liggen op meer dan 10 km afstand van het plangebied. Gezien deze grote afstand is er geen ecologische relatie tussen het plangebied en overige Natura 2000-gebieden.

De bescherming van een Natura 2000-gebied is gericht op de natuurwaarden waarvoor het natuurgebied is aangewezen. Hiervoor zijn zogenoemde instandhoudingsdoelen geformuleerd. Het Leekstermeergebied is aangewezen ter bescherming van de broedvogelsoorten Porseleinhoen, Kwartelkoning en Rietzanger en de niet-broedvogelsoorten Kolgans, Brandgans en Smient. Hieronder wordt nagegaan of er een relevante ecologische relatie is tussen het plangebied en het Natura 2000-gebied.

Ganzen en smienten

De ganzen en smienten, waarvoor het Natura 2000-gebied Leekstermeergebied is aangewezen, slapen in het Natura 2000-gebied en foerageren in gebieden buiten de grenzen van het gebied. Door de externe werking van de Omgevingswet zijn bovengenoemde mobiele soorten ook beschermd buiten de begrenzing van het Natura 2000-gebied. Smienten foerageren op gras en ganzen op gras en oogstresten. Het grasland binnen het plangebied en in de directe omgeving daarvan is in principe geschikt als foerageergebied voor deze soorten. Uit verspreidingsgegevens blijkt dat in en rond het plangebied relatief kleine aantallen ganzen en smienten voorkomen (Hornman & Van Winden 2013, NDFF). De plannen zullen daarom niet leiden tot aantasting van een belangrijk foerageergebied van ganzen en smienten. Daarnaast zullen de kleine aantallen ganzen en smienten, die in en rond het plangebied voorkomen, in de omgeving voldoende alternatieve rust- en foerageergebieden vinden. Daarom komen de instandhoudingsdoelen van ganzen en smienten in het bovengenoemde Natura 2000-gebied door uitvoering van de plannen niet in gevaar.

Overige vogelsoorten

De overige vogelsoorten waarvoor het Natura 2000-gebied Leekstermeergebied is aangewezen, zijn gebonden aan de biotopen binnen de begrenzing van het gebied. Gezien de grote afstand tussen het plangebied en het Natura 2000-gebied zijn op deze soorten geen negatieve effecten te verwachten.

Stikstofdepositie

Een toename van de stikstofdepositie kan schadelijk zijn voor Natura 2000-gebieden die zijn aangewezen voor de bescherming van stikstofgevoelige habitattypen en soorten. Bij een toename van de depositie op dergelijke natuurwaarden, kan sprake zijn van een Natura 2000-activiteit en is een vergunning volgens de Ow nodig. Een verandering van de stikstofdepositie door activiteiten of handelingen wordt bepaald met behulp van een AERIUS berekening.

Bij de berekening van de toename in stikstofdepositie met behulp van AERIUS Calculator worden alleen effecten meegenomen die plaatsvinden binnen een straal van 25 kilometer rondom het plangebied. Er zijn stikstofgevoelige habitattypen aanwezig binnen deze straal. Deze bevinden zich in Natura 2000-gebied Drentsche Aa, Norgerholt, Fochteloërveen en Bakkeveense duinen.

Om die reden is het nodig om voor zowel de aanlegfase als de gebruiksfase van de plannen de verwachte extra stikstofdepositie te bepalen met behulp van een AERIUS-berekening. Als uit de berekening blijkt dat er een stikstofdepositie van meer dan 0,00 mol N/ha/j optreedt op een stikstofgevoelig habitatype of leefgebied, zijn mogelijk vervolgstappen aan de orde. Hierbij valt te denken aan het uitvoeren van een passende beoordeling, of intern of extern salderen. De mogelijkheden hiertoe moeten per situatie beoordeeld worden.

Conclusie

Om te bepalen of er een kans is op een (significant) negatief effect op de instandhoudingsdoelen van de nabijgelegen Natura 2000-gebieden, is een bepaling van de mogelijke toename in stikstofdepositie noodzakelijk. Om die reden is voor de uitvoering van de plannen een AERIUS-berekening nodig. Ten aanzien van overige aspecten is door uitvoering van de plannen geen (significant) negatief effect op de instandhoudingsdoelen van de nabijgelegen Natura 2000-gebieden te verwachten en is er geen sprake van een Natura 2000-activiteit.

3.2 Natuurnetwerk Nederland

Natuurnetwerk Nederland

Het plangebied is geen onderdeel van het Natuurnetwerk Nederland (NNN). Het dichtstbijzijnde NNN-gebied is gelegen op een afstand van circa 3 kilometer ten noorden van het plangebied (figuur 2.1). Gezien de grote afstand zijn er geen negatieve effecten van de werkzaamheden te verwachten op de wezenlijke waarden van het NNN.

NNN-beheergebied en NNN-beheer aanpassingsgebied

Ten noordwesten op een afstand van 3 kilometer van het plangebied ligt een gebied dat door de provincie is aangewezen als NNN-beheergebied. Daarnaast ligt op ongeveer 500 meter ten westen van het plangebied een NNN-beheer aanpassingsgebied. De regelgeving voor deze gebieden is omschreven in de Omgevingsverordening Provincie Groningen. Gezien de grote afstand zijn er geen negatieve effecten van de werkzaamheden te verwachten op de wezenlijke waarden van het NNN-beheergebied.

Tussen het NNN-beheer aanpassingsgebied en het plangebied ligt de woonwijk Gravenburg. Om deze reden zijn er op de wezenlijke waarden van het NNN-beheer aanpassingsgebied geen negatieve effecten te verwachten.

3.3 Overige vormen van gebiedsbescherming

Provincie Groningen kent naast het NNN ook nog de volgende vormen van gebiedsbescherming: bos- en natuurgebieden buiten NNN, Leefgebied weidevogels, Leefgebied akkervogels en ganzenfoerageergebieden.

Figuur 2.1 toont aan dat in of in de omgeving van het plangebied geen gebieden liggen die zijn aangewezen als ganzenfoerageergebied of Leefgebied akkervogels. De beoogde werkzaamheden veroorzaken daardoor geen conflict met de regelgeving ten aanzien van deze vormen van gebiedsbescherming.

Wel maakt het plangebied onderdeel uit van een Leefgebied voor weidevogels en ligt het in de omgeving van Natuur buiten NNN. Hieronder wordt daar dieper op ingegaan.

Bos- en natuurgebied buiten NNN

Op een afstand van circa 500 meter ten oosten van het plangebied ligt Overig bos- en natuurgebied buiten NNN. Het gaat hier om Het Roege Bos. Gezien de afstand en de aanwezigheid van de tussenliggende woonwijk de Held is het onwaarschijnlijk dat de beoogde ingrepen direct van invloed zijn op Overig bos- en natuurgebied buiten NNN. De beoogde werkzaamheden veroorzaken daardoor geen conflict met de regelgeving ten aanzien van deze vormen van gebiedsbescherming.

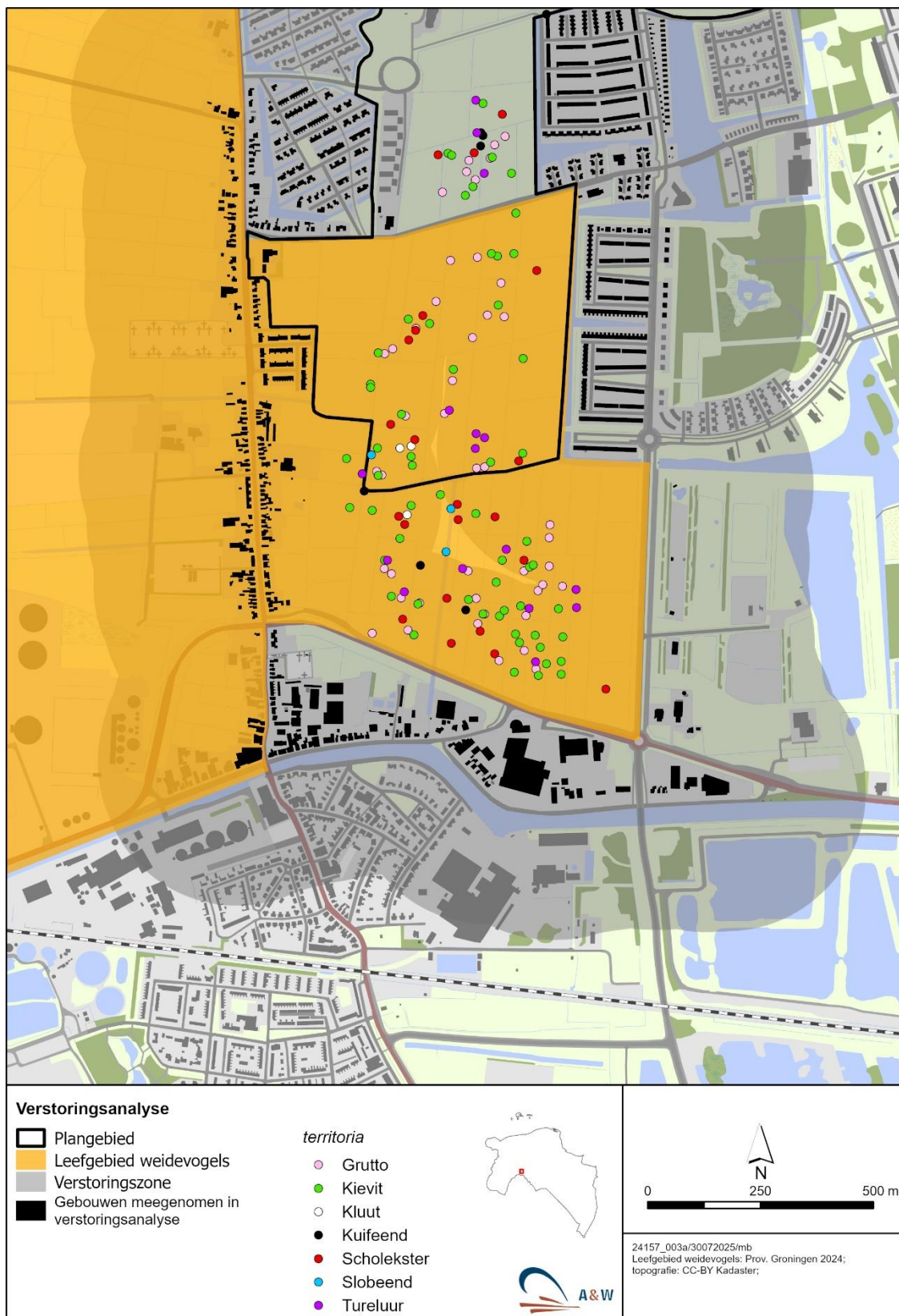
Leefgebied weidevogels

Het zuidelijk deel van het plangebied is gelegen in een gebied dat in de Omgevingsverordening provincie Groningen is aangewezen als Leefgebied weidevogels. De ligging van het gebied ten opzichte van het plangebied is aangegeven in figuur 2.1. In de Omgevingsverordening wordt ten aanzien van Leefgebied weidevogels het volgende beschermingsregime gehanteerd:

“Een bestemmingsplan dat betrekking heeft op een op kaart 6 aangegeven ‘leefgebied weidevogels’ en dat voorziet in een nieuwe grootschalige ruimtelijke ontwikkeling biedt inzicht in de maatregelen die nodig zijn om de mogelijke schade aan de waarde van het leefgebied voor weidevogels te voorkomen en restschade elders te compenseren als die ontwikkeling in significante mate afbreuk kan doen aan de waarden van het leefgebied voor weidevogels door aantasting van de landschappelijke openheid, of door verstoring van vogels en aantasting van het areaal”.

Verlies aan weidevogelwaarden kan optreden door het directe verlies aan habitat door herinrichting en doordat een deel van het leefgebied verstoord raakt door de uitstraling vanuit de te realiseren woningen op de omgeving, daar waar nu relatieve stilte en rust heerst. Door de realisatie van De Nieuwe Held gaat er ongeveer 31 ha areaal aan Leefgebied weidevogels fysiek verloren door de herinrichting.

Daarnaast zal er vanuit de nieuwe woonwijk De Nieuwe Held sprake zijn van verstoring op het zuidelijk gelegen gebied dat ook is aangewezen als Leefgebied Weidevogels. Dat is extra verstoring ten opzichte van de bestaande verstoring. Deze bestaande verstoring is weergegeven in figuur 3.1. Voor de bepaling hiervan is uitgegaan van verstoringsafstanden die zijn opgenomen in Bruinzeel & Schotman (2011), dat wil zeggen 300 meter voor woningen in de bebouwde kom en 50 meter voor het fietspad en gemeentelijke autowegen. Uit de figuur blijkt dat slechts een klein deel van dit gebied nog niet is verstoord door de bestaande bebouwing en infrastructuur. Een analyse van de aanwezige weidevogelterritoria in relatie tot de al aanwezige verstoring laat

Figuur 3.1 - Verstoringscontouren van bestaande bebouwing en wegen in het Leefgebied weidevogels en aanwezige territoria van de weidevogels.

zien dat een groot deel (>50%) hiervan binnen een straal van 150 m vanaf de huidige bebouwing broedt. Dat is opmerkelijk, maar waarschijnlijk is dit het gevolg van gewenning aan deze situatie. Daarbij komt dat de afgelopen 15 jaar er geen veranderingen zijn opgetreden in het gebied, er sprake is van stabiele aantallen weidevogels in de afgelopen jaren en dat de lokale populatie is opgegroeid met de huidige verstoorde situatie. Op basis hiervan wordt de verstoring vanuit De Nieuwe Held op weidevogels in het zuidelijk gelegen deel niet als aanvullende verstoring beoordeeld maar als een nieuwe situatie. Dit betekent dat vanaf de plangrens van De Nieuwe Held een verstoringsafstand van 300 m wordt aangehouden. Op basis hiervan wordt door de realisatie van de woningen in De Nieuwe Held een oppervlakte van 25,8 ha extra verstoord in het gebied ten zuiden van het plangebied.

Samenvattend

De plannen veroorzaken door directe effecten een areaalverlies van ongeveer 31 hectare van het Leefgebied weidevogels. Daarnaast ondervinden weidevogels op ongeveer 25,8 hectare *extra verstoring* in het Leefgebied weidevogels door de aanleg De Nieuwe Held. Deze extra verstoring vindt plaats ten zuiden van het plangebied. In totaal gaat het dus om een oppervlakte van 56,8 ha aan Leefgebied weidevogels dat verloren gaat of extra wordt verstoord. Hierdoor ontstaat een conflict met de regelgeving vastgelegd in de Omgevingsverordening Provincie Groningen. Geadviseerd wordt om hierover in overleg te treden met het bevoegd gezag.

Ganzenfoerageergebied

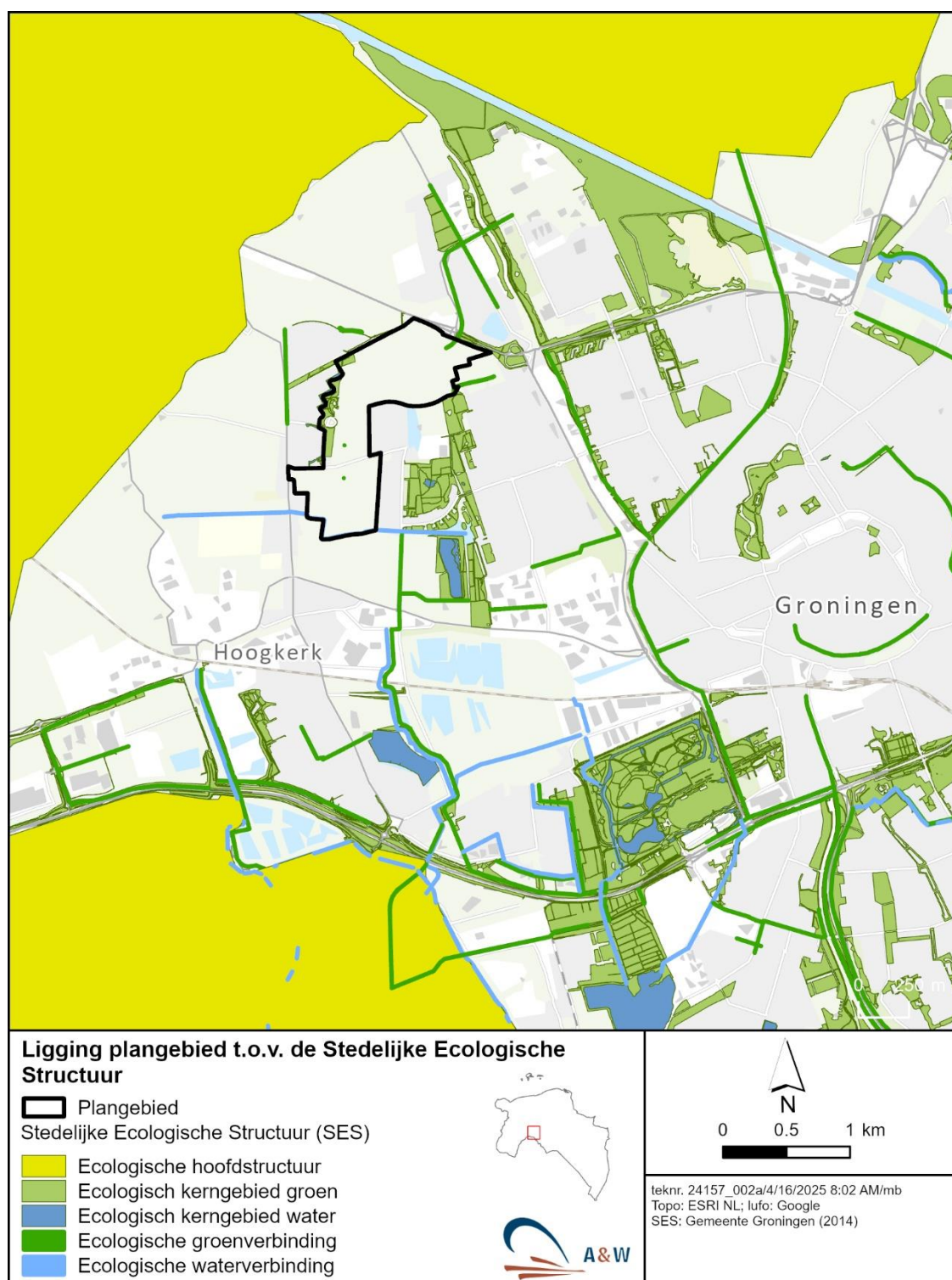
Het plangebied is geen onderdeel van gebieden die door de provincie zijn aangewezen als Ganzenfoerageergebieden. Het dichtstbijzijnde Ganzenfoerageergebied is gelegen op een afstand van ongeveer 7 km ten zuidwesten van het plangebied. Gezien de grote afstand zijn er geen negatieve effecten van de werkzaamheden te verwachten op deze gebieden.

Gemeentelijke Ecologische Structuur van Groningen

De Gemeentelijke Ecologische Structuur (GES) is een door de gemeente Groningen vastgesteld netwerk van groengebieden in de stad. In deze gebieden vindt ecologisch groenbeheer plaats. Voor alle GES-gebieden zijn doelsoorten aangewezen. Door middel van het juiste beheer of door het nemen van maatregelen, probeert men de doelsoorten te behouden of in een gebied te verkrijgen. Ruimtelijke ingrepen in de GES-gebieden die natuurwaarden aantasten zijn in principe niet toegestaan, tenzij het verlies van oppervlakte en kwaliteit wordt gecompenseerd.

Het meest westelijk deel van het plangebied maakt onderdeel uit van de Gemeentelijke Ecologische Structuur (GES) van de gemeente Groningen. Het gaat hier om een strook grasland met verspreid staande bomen, dat als recreatief groen functioneert voor de aangrenzende woonwijk Gravenburg (figuur 3.2). Door uitvoering van de plannen zal dit gebied niet worden aangetast, maar worden geïncorporeerd in de nieuwe woonwijk (figuur 2.2).

In het ontwerp voor De Nieuwe Held wordt een groen-blauwe verbinding gerealiseerd die van west naar oost loopt en wordt ingericht als Wijkpark (figuur 2.2). Er is dus geen knelpunt met het beleid inzake de GES.

Figuur 3.2. De ligging van de GES en het plangebied De Nieuwe Held.

3.4 Conclusie gebiedsbescherming

Door uitvoering van de plannen zal geen conflict ontstaan met de ecologische wet- en regelgeving ten aanzien van Natura 2000-gebiedsbescherming.

De plannen veroorzaken door directe effecten een areaalverlies van 31 hectare van het Leefgebied weidevogels. Daarnaast ondervinden weidevogels op ongeveer 25,8 hectare *extra verstoring* door de aanleg De Nieuwe Held. Deze extra verstoring vindt plaats ten zuiden van het plangebied. In totaal gaat het dus om een verlies van ongeveer 56,8 ha Leefgebied weidevogels. Geadviseerd wordt om hierover in contact te treden met de provincie Groningen.

De plannen veroorzaken geen effecten op overige vormen van gebiedsbescherming (Natuurnetwerk Nederland (NNN), Bos- en natuurgebieden buiten NNN, ganzenfoerageergebieden en Gemeentelijke Ecologische Structuur (GES)).

4. Soortbescherming en beoordeling

Voor de bescherming van soorten is in de Ow en de daaraan verbonden AMvB's een indeling gemaakt, waardoor drie beschermingscategorieën zijn ontstaan:

- soorten van de Europese Vogelrichtlijn;
- soorten van de Europese Habitatrichtlijn (en van het Verdrag van Bern en het Verdrag van Bonn, met uitzondering van vogels);
- overige soorten, met een bescherming op nationaal niveau. Per provincie is vastgesteld welke van die soorten wel, en welke niet onder een vrijstellingsregeling vallen. Die vrijstelling geldt alleen voor specifieke activiteiten die benoemd zijn in de relevante provinciale omgevingsverordening en kan bijvoorbeeld gelden voor activiteiten in het kader van voor ruimtelijke ontwikkeling.

In het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal) is aangegeven voor welke schadelijke handelingen die betrekking hebben op de beschermde soorten van bovengenoemde categorieën sprake is van een vergunningplicht (resp. in art. 11.37 (vogels), 11.46 (habitatrichtlijnsoorten) en 11.54 (andere soorten)).

Voor alle inheemse planten- en diersoorten geldt daarnaast een algemene zorgplicht (art. 1.6 en 1.7 Ow) en voor een groot aantal soorten ook een specifieke zorgplicht (art. 11.27 Bal). Met de algemene en specifieke zorgplicht wordt beoogd negatieve gevolgen van activiteiten op inheemse plant- en diersoorten zoveel als redelijkerwijs mogelijk is te voorkomen of te beperken. Een belangrijk onderdeel van de zorgplicht is het tijdig laten uitvoeren van een ecologische beoordeling, zoals een ecologische quickscan. In hoofdstuk 5 wordt ingegaan op de (specifieke) zorgplicht.

Verder hanteert de provincie Groningen een beleidsinstrument voor een 'lijst met Groninger soorten'. Een soort komt op deze lijst als deze een beschermde status heeft, opgenomen is in de rode lijst van beschermde of kwetsbare soorten en er in Groningen een meer dan evenredig deel van de landelijke populatie van deze soort voorkomt. Om prioriteiten te stellen ten aanzien van het soortenbeleid zijn de soorten verdeeld in verschillende statussen. Zo wordt bij groene soorten al genoeg beleid gevoerd om de huidige staat van instandhouding te waarborgen. Negatieve effecten op deze soorten als gevolg van het voornemen zullen hier niet snel leiden tot een knelpunt met het beleid. Bij rode soorten daarentegen is de staat van instandhouding van de soort zeer ongunstig en is er sprake van onvoldoende beleid om de staat van instandhouding van de soort te behouden of te verbeteren. Hier leiden negatieve effecten als gevolg van het voornemen tot een knelpunt met het beleid. Daarnaast zijn er ook nog oranje, grijze en gele soorten die hier tussenin liggen.

Hieronder is beschreven welke beschermde soorten mogelijk in het plangebied voorkomen en wat de consequenties daarvan zijn voor de beoogde ingrepen.

4.1 Vaatplanten

In de ruime omgeving van het plangebied zijn een aantal plantensoorten waargenomen, die opgenomen zijn in de lijst van wettelijk beschermde planten (artikel 11.54 Bal). Het gaat om Groot spiegelklokje, Knollathyrus, Muurbloem, Smalle raai en Wolfskers (NDFF). Met uitzondering van mogelijk Wolfskers gaat het hier om verwilderde en/of uitgezaaide planten en vormen ze geen

onderdeel van een wilde populatie (www.floron.nl). Hierdoor genieten ze geen wettelijk beschermde status. Verder zijn deze plantensoorten in het wild gebonden aan zeer specifieke biotopen. Omdat dergelijke biotopen in het plangebied en de omgeving daarvan afwezig zijn, wordt het natuurlijk voorkomen van deze soorten hier niet verwacht.

Wolfskers is vijf jaar geleden een enkele keer is waargenomen ten zuidwesten van het plangebied op een ruderaal terrein. De soort heeft een voorkeur voor open plekken in bossen, maar komt ook voor op ruderaal terreinen en in de stedelijke omgeving. Het plangebied bestaat grotendeels uit extensief beheerd grasland en is daarom ongeschikt voor de soort. Wolfskers wordt daarom niet in het plangebied verwacht.

Conclusie vaatplanten

De plannen leiden niet tot een schadelijke handeling ten aanzien van beschermde plantensoorten.

4.2 Ongewervelden

Dagvlinders

In de omgeving van het plangebied komen de Grote vos en Grote weerschijnvlinder voor, die beschermd zijn volgens artikel 11.54 Bal. Ten aanzien van Grote vos is de verwachting dat het hier om zwerende exemplaren gaat. De Grote weerschijnvlinder is aangetroffen op het Suikerunieterrein ten zuiden van het plangebied. In ieder geval kan worden gesteld dat het plangebied ongeschikt is als voortplantingsgebied voor deze soort door het ontbreken van waardplanten (wilgen).

Libellen

In de omgeving van het plangebied is de afgelopen vijf jaar een beschermde libellensoort aangetroffen van art. 11.46 Bal. Het gaat om Gevlekte witsnuitlibel. Het betreft een enkele waarneming in een poel bij Peizermade (NDFF). Waarschijnlijk gaat het om een zwerend exemplaar. In het plangebied is geen geschikt leefgebied voor deze soort aanwezig.

Overige ongewervelde diersoorten

Overige ongewervelde diersoorten die zijn beschermd worden niet binnen het plangebied verwacht, omdat het plangebied geen geschikt leefgebied vormt en/of buiten het verspreidingsgebied van deze soorten ligt.

Conclusie ongewervelden

De plannen leiden niet tot een schadelijke handeling ten aanzien van beschermde ongewervelden.

4.3 Vissen

Ter hoogte van Lettelbert, ten westen van de stad Groningen, is de afgelopen jaren de wettelijk beschermde Grote modderkruiper vastgesteld (artikel 11.54 Bal). Deze soort komt vooral voor in de overgangsgebieden van het veen met de klei of de hogere zandgronden (BIJ12 2018, Melis & Koopmans 2015). Het plangebied ligt in een dergelijk overgangsgebied en behoort tot een relict van een oude polder (Brouwer *et al.* 2008). Daarom is in 2021 aanvullend onderzoek uitgevoerd naar deze soort met behulp van eDNA technieken (zie voor monsterpunten Koopmans 2022). In de watermonsters is geen DNA van de Grote modderkruiper aangetroffen

waarmee de aanwezigheid van deze soort kan worden uitgesloten. Omdat er sindsdien geen veranderingen in en rond het plangebied hebben plaatsgevonden en de Grote modderkruiper een soort is die zich niet makkelijk verspreid, is een nieuwe inventarisatie dan ook niet nodig.

Overige vissoorten, die worden beschermd onder artikel 11.46 of 11.54, worden binnen het plangebied niet verwacht, omdat het plangebied geen geschikt leefgebied vormt en/of buiten het verspreidingsgebied van deze soorten ligt.

Bij werkzaamheden aan watergangen dient wel de specifieke en algemene zorgplicht in acht te worden genomen. Hier wordt in paragraaf 5.2 aandacht aan besteed.

Conclusie vissen

De plannen leiden niet tot een schadelijke handeling ten aanzien van beschermde vissensoorten. Wel dient rekening gehouden te worden met de specifieke zorgplicht (zie paragraaf 5.2).

4.4 Amfibieën

Amfibieën artikel 11.46 Bal

Uit eerder onderzoek in de directe omgeving van het plangebied blijkt dat de volgens artikel 11.46 Bal beschermde Poelkikker in de omgeving van het plangebied voorkomt (NDFF, Berg et al. 2017, Mielke 2020). Deze soort leeft in zure vennen en vochtige heideterreinen met een voorkeur voor kleine, geïsoleerde wateren, maar wordt ook in agrarische gebieden aangetroffen (Van Uchelen 2010). Als onderdeel van de geplande werkzaamheden zullen sloten worden gedempt. Indien de Poelkikker in deze sloten voorkomt is er sprake van een schadelijke handeling in de zin van artikel 11.46 Bal. Om te bepalen of dit het geval is, is in 2021 onderzoek uitgevoerd naar de aanwezigheid van de Poelkikker binnen het plangebied (Koopmans 2022). De soort is toen niet aangetroffen. Omdat Poelkikkers tamelijk mobiel zijn en relatief makkelijk geschikte biotopen koloniseren, is in 2025 het onderzoek naar de aanwezigheid van de soort in het plangebied herhaald. Hieronder wordt daar verslag van gedaan

Resultaten veldonderzoek en effectbeoordeling

De aan- of afwezigheid van de soort is vastgesteld door middel van het vangen van adulte Poelkikkers met behulp van een amfibieënnet. Om de aanwezigheid te kunnen uitsluiten is het noodzakelijk dat er in de periode mei tot en met september tijdens twee bezoeken gevangen wordt, met een tussenperiode van ten minste 10 dagen (Kennisdokument Poelkikker, BIJ 12 2017). Gezien het groot aantal sloten in het plangebied zijn op meerdere dagen bezoeken aan het gebied gebracht. De data waarop de veldbezoeken werden uitgevoerd en de weersomstandigheden tijdens de bezoeken zijn weergegeven in tabel 4.1.

Tabel 4.1. Overzicht van de onderzoeksinspanning en de weersomstandigheden tijdens het veldonderzoek naar de Poelkikker.

Datum 2025	Periode	Doel	Weersomstandigheden
8 mei 2025	Overdag	Vangen Poelkikker	Temp $\pm 20^{\circ}\text{C}$, droog, windkracht 2 O, 1/8 bewolkt.
12 mei 2025	Avond	Luisteren Poelkikker	Temp $\pm 15^{\circ}\text{C}$, droog, windkracht 1 O, 1/8 bewolkt.
2 juni 2025	Overdag	Vangen Poelkikker	Temp $\pm 21^{\circ}\text{C}$, droog, windkracht 2 OZO, 1/8 bewolkt.
3 juni 2025	Overdag	Vangen Poelkikker	Temp $\pm 23^{\circ}\text{C}$, droog, windkracht 3 ZW, 7/8 bewolkt.
4 juni 2025	Overdag	Vangen Poelkikker	Temp $\pm 19^{\circ}\text{C}$, droog, windkracht 2 ZW, 5/8 bewolkt.

Er zijn tijdens het onderzoek twee exemplaren van de Poelkikker aangetroffen in de sloot langs het Aquamarijnpad. Het gaat hier ook om een Groninger soort met groene status en waar geen extra beleid op hoeft te worden gevoerd. Daarnaast zijn Bastaardkikker en overige soorten van het Groene kikker complex vastgesteld (zie de kaart in bijlage 1). Ook de Bastaardkikker is een Groninger soort met een groene status.

Amfibieën art. 11.46 Bal

Zoals hierboven al aangegeven is in het plangebied de Poelkikker aangetroffen in een sloot langs het Aquamarijnpad. Wanneer deze sloot wordt vergraven en/of anderszins wordt aangetast is er verlies van een vaste verblijfplaats van Poelkikker en moet er een vergunning worden aangevraagd voor een flora- en fauna-activiteit.

Andere amfibieënsoorten die zijn beschermd onder art. 11.46, worden binnen het plangebied niet verwacht, omdat het plangebied geen geschikt leefgebied vormt en/of buiten het verspreidingsgebied van deze soorten ligt.

Amfibieën artikel 11.54 Bal (vrijgesteld)

In het plangebied is ook de Bastaardkikker aangetroffen. Voor deze soort geldt echter dat door Provinciale Staten van Groningen een vrijstelling is verleend voor het overtreden van de verbodsbepalingen bij artikel 11.54 Bal bij projecten in het kader van ruimtelijke ontwikkeling.

Voor deze soort geldt wel de specifieke zorgplicht. Hier wordt in paragraaf 5.2 dieper op ingegaan.

Amfibieën artikel 11.54 Bal (niet vrijgesteld)

Overige soorten amfibieën, die worden beschermd onder artikel 11.54 en niet zijn vrijgesteld, worden binnen het plangebied niet verwacht, omdat het plangebied geen geschikt leefgebied vormt en/of buiten het verspreidingsgebied van deze soorten ligt.

Conclusie amfibieën

De plannen leiden tot een schadelijke handeling ten aanzien van Poelkikker die beschermd is in het kader van art. 11.47 Bal. Bij het aantasten van verblijfplaatsen van deze soort moet een vergunning worden aangevraagd voor een flora- en fauna activiteit. Daarnaast dient rekening gehouden te worden met de specifieke zorgplicht (zie paragraaf 5.2).

Omdat de Poelkikker wat betreft het provinciale soortenbeleid een groene status heeft en er dus geen aanvullend beleid hoeft te worden gevoerd op deze soort, zijn er geen knelpunten met het soortenbeleid te verwachten.

4.5 Reptielen

Uit de omgeving van Groningen zijn waarnemingen van de volgens artikel 11.54 Bal beschermde Ringslang bekend. De soort komt in elk geval voor in De Onlanden, ten zuidwesten van Groningen (NDFF, Ravon). Naar verwachting zal het Hoendiep echter een barrière vormen voor de Ringslang, omdat de beschoeide oevers het voor de soort moeilijk maken om het water te verlaten. Bovendien zijn binnen het plangebied geen mogelijkheden voor voortplantingsplaatsen van de Ringslang aanwezig. In principe zou het plangebied wel deel uit kunnen maken van leefgebied van de Ringslang. In de omgeving van het plangebied zijn echter ruime alternatieve mogelijkheden aanwezig voor de Ringslang, bijvoorbeeld op het terrein langs de Eelderbaan. Om deze reden is er geen aantasting van vaste rustplaatsen. Eventuele exemplaren van de

Ringslang die binnen het plangebied voorkomen, zullen bij aanvang van de werkzaamheden de mogelijkheid hebben zich te verplaatsen. Door uitvoering van de plannen zal daarom geen schadelijke handeling ontstaan ten aanzien van de Ringslang.

Andere reptielensoorten beschermd volgens artikel 11.46 of 11.54 Bal komen in en rond het plangebied niet voor.

Conclusie reptielen

De plannen leiden niet tot een schadelijke handeling ten aanzien van beschermde reptielen.

4.6 Broedvogels

Om te bepalen of er sprake is van schadelijke handeling in de zin van art. 11.37 Bal is aanvullend onderzoek uitgevoerd naar de aanwezigheid van broedvogels in het plangebied. Het is een herhaling van het onderzoek dat ook in 2021 is uitgevoerd (zie Koopmans 2021). De resultaten van het onderzoek voor verschillende soortgroepen zijn gepresenteerd in paragraaf 4.6.1. Hierbij is een onderscheid in broedvogels in algemene zin en broedvogels met een (in potentie) jaarrond beschermde nestplaats (categorie 1 t/m 5). Op basis van de uitkomsten van het onderzoek is vervolgens in paragraaf 4.6.2 de effectbeoordeling uitgevoerd. Ook hierbij is dezelfde onderverdeling gemaakt als hierboven genoemd.

4.6.1 Resultaten veldonderzoek broedvogels

Onderzoeksmethode

In het voorjaar en de zomer van 2025 zijn de bosschages, oevers en graslanden in het plangebied onderzocht op de aanwezigheid van broedterritoria van weidevogels en overige soorten broedvogels. Deze kartering is uitgevoerd volgens een standaard methodiek (BMP-weidevogels; Vergeer *et al.* 2023), waarbij het gebied vijfmaal volledig is geïnventariseerd op de aanwezigheid van territoriale en alarmerende vogels. De kartering is te voet uitgevoerd, zodat alle delen van het gebied goed konden worden bekeken. Tijdens elk bezoek zijn alle aanwezige vogels geteld, waarbij vooral broedparen en overige territoriale en of alarmerende exemplaren zijn ingetekend. De vijf rondes zijn volgens protocol, gespreid uitgevoerd over de periode eind maart/ begin april – half juni. De bezoekdata zijn weergegeven in tabel 4.2.

Verder is de bebouwing en het erf langs de Leegeweg 6 onderzocht op de aanwezigheid van gebouw bewonende broedvogels, zoals Huismus, Gierzwaluw en Kerkuil. Ook zijn de bomen geïnspecteerd op het voorkomen van Ransuil. Hierbij is de methodiek gevolgd volgens het soorteninventarisatie protocol van het Netwerk Groene bureaus 2023 (Huismus en Gierzwaluw) en Kennisdocument Kerkuil (juli 2017). De bezoekdata zijn weergegeven in tabel 4.2.

Tabel 4.2. Overzicht van de onderzoeksinspanning tijdens het veldonderzoek naar broedvogels

Onderzoeksdatum/soort(groep)	Weidevogels en overige soorten	Bebouwing Leegeweg 6		
		Huismus	Gierzwaluw	Ransuil & Kerkuil
1 april 2025	X			X
15 april 2025	X			X
24 april 2025		X		
28 april 2025	X			
7 mei 2025		X		
14 mei 2025	X			

Onderzoeksdatum/soort(groep)	Weidevogels en overige soorten	Bebouwing Leegweg 6		
		Huismus	Gierzwaluw	Ransuil & Kerkuil
28 mei 2025	X		X	X
18 juni 2025			X	X
11 juli 2025			X	X

Resultaten broedvogels algemeen

In tabel 4.3 zijn de resultaten gepresenteerd van het algemene broedvogelonderzoek. In totaal zijn 15 broedvogels in het algemeen aangetroffen. Hiervan zijn negen soorten geplaatst op de lijst van Groninger soort. Hiervan is alleen de Zomertaling een bedreigde soort en staat deze als zodanig op de Rode lijst.

Tabel 4.3 – Resultaten van het algemene broedvogelonderzoek. Aangegeven is ook of de soort opgenomen is op de lijst van Groninger soorten. Daarbij is ook aangegeven welke status de soort heeft.

Soort	Aantal territoria	Groninger soort
Gele kwikstaart	4	X (groen)
Grauwe gans	36	X (groen)
Grote Canadese gans	30	
Kneu	1	
Knobbelzwaan	5	X (groen)
Krakeend	15	X (oranje)
Kuifeend	12	X (groen)
Meerkoet	42	X (oranje)
Nijlgans	4	
Roodborsttapuit	1	
Slobeend	4	X (groen)
Soepgans	3	
Waterhoen	13	
Wilde eend	29	X (groen)
Zomertaling	1	X (rood)

Resultaten broedvogels met jaarrond beschermde nestplaatsen

Buiten het broedseizoen vallen de meeste nestplaatsen niet onder de bescherming van de Omgevingswet, maar een aantal vogelsoorten maakt gedurende het gehele jaar gebruik van de nestplaats of keert bijvoorbeeld jaarlijks terug op dezelfde plaats. Het gaat om soorten uit categorie 1 t/m 3. Hun nesten en de functionele leefomgeving daarvan worden het gehele jaar beschermd. Daarnaast zijn er vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten die jaarlijks terugkeren naar hetzelfde nest en die niet of nauwelijks in staat zijn zelf een nest te bouwen (categorie 4). Verder zijn er vogelsoorten die weliswaar terugkeren naar de plaats of de omgeving waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed, maar die wel zo flexibel zijn dat als de broedplaats verloren gaat, ze zich elders kunnen vestigen (categorie 5). Deze nestplaatsen zijn alleen jaarrond beschermd als er sprake is van ecologisch zwaarwegende redenen.

Op dit ogenblik hanteren RVO en bijna alle provincies hun eigen lijsten van vogelsoorten met jaarrond beschermde nestplaatsen. Een dergelijke lijst is niet opgesteld door de provincie Groningen. Ze accepteert wel de lijsten van andere bevoegd gezagen. Met deze lijsten als

hulpmiddel kan vervolgens voor de Groningse situatie worden bepaald of een nest, als dit verloren gaat, al of niet moet worden beschouwd als jaarrond beschermd.

Daarnaast hanteert de provincie Groningen de regel dat ook de nesten van weide- en akkervogels een jaarrond beschermde status hebben als er ecologisch zwaarwegende redenen zijn. Om deze reden is met name de aandacht uitgegaan naar deze soortgroep.

Hieronder wordt per categorie ingegaan op de verspreiding van de soorten in het plangebied.

Weidevogels

In tabel 4.4 zijn de resultaten van het weidevogel onderzoek in 2025 gepresenteerd. Hierbij worden alle soorten als Groninger soort aangeduid. Ook de gegevens van het afgelopen decennium zijn in de tabel weergegeven (Koopmans 2022). In de kaart van bijlage 2 is de ruimtelijke verspreiding van de territoria gevisualiseerd. Uit de tabel en de kaart kan worden afgeleid dat er in het gebied hoge aantallen van Grutto, Tureluur, Kievit en Scholekster voorkomen. Hierbij ligt het zwaartepunt van deze groep vooral in het zuidelijk deel van het plangebied.

Tabel 4.4. Overzicht van de aantallen territoria weidevogels. In de tabel zijn soorten van de Rode Lijst cursief aangegeven. In de kaart van bijlage 2 is de ruimtelijke verspreiding van de soorten weergegeven. Alle soorten behoren tot de lijst van Groninger soorten, waarbij de rode soorten vet zijn afgedrukt.

Polder Oude Held zuidoost (76,3 ha)					Weilanden NW Groningen 1 (67,5 ha)			
Deel ten zuiden Leegeweg					Deel ten noorden Leegeweg			
Soort	2014	2017	2020	2025	Soort	2017	2020	2025
Zomertaling	-	1	-	1	<i>Zomertaling</i>	1	0	0
<i>Slobeend</i>	4	1	3	3	<i>Slobeend</i>	3	0	1
Kuifeend	12	6	7	3	Kuifeend	9	1	9
Scholekster	29	20	21	19	Scholekster	12	9	6
Kluut	-	-	3	4	<i>Kluut</i>	-	-	-
Kievit	30	39	26	51	Kievit	24	9	19
<i>Watersnip</i>	-	-	-	-	<i>Watersnip</i>	1	1	-
Grutto	23	45	44	38	<i>Grutto</i>	24	14	13
Tureluur	23	26	23	13	<i>Tureluur</i>	19	10	7
Veldleeuwerik	-	-	-	-	<i>Veldleeuwerik</i>	1	-	-
<i>Graspieper</i>	2	2	1	-	<i>Graspieper</i>	1	-	-

Uit de kaart in bijlage 2 blijkt dat de weidevogels van het hele gebied gebruik maken. Het zwaartepunt van de verspreiding ligt vooral ten zuiden van de Leegeweg, waarbij de concentraties in het zuidelijk deel opvallen. De dichtheden van weidevogels hier hangen samen met de aanwezigheid van een plasdras, in combinatie met een hoog waterpeil, een nog originele perceel- en slotenstructuur en aangepast beheer. Door dit beheer heeft zich in het gebied een open kruidenrijke graslandvegetatie ontwikkeld die aansluit bij de wensen van de weidevogels. De aantallen in Polder Oude Held laten over de periode vanaf 2014 een redelijk stabiel verloop zien waarbij de toename van de Grutto in 2017 opvalt. De soort staat onder druk en neemt op

landelijk en provinciaal niveau af (www.sovon.nl). Opvallend is dat de laatste vijf jaar het aantal territoria van Grutto redelijk stabiel is.

De dichtheden van Grutto, Tureluur, Kievit en Scholekster in het plangebied en directe omgeving zijn uitzonderlijk hoog en liggen hoger dan de dichtheden die worden aangetroffen in de nabijgelegen natuurreservaten van Het Groninger Landschap in het Reitdiepdal (Feenstra 2019), Collectief Midden Groningen (Postma & Brandsma 2021) en werkgebied Boeren natuur Midden Groningen (Glastra 2024). Hier werden Grutto dichtheden tussen de 4 en 27 territoria per 100 ha vastgesteld. In de telgebieden (Polder de Held Zuidoost en Weilanden NW Groningen) liggen de dichtheden van deze soort tussen de 19 en 50 territoria per 100 ha. Dit staat in schril contrast met het omliggende agrarisch gebied in de (ruime) omgeving van het plangebied dat tegenwoordig weinig mogelijkheden biedt voor weidevogels. De graslanden zijn veelal leeg of weidevogels komen er in een lage dichtheid voor. Dit blijkt onder meer uit het Meetnet Agrarische Soorten (MAS) van de provincie Groningen. Op enkele locaties met aangepast beheer (laat maaien / plasdras) worden nog clusters met weidevogels aangetroffen.

Op basis van bovenstaande kan het plangebied worden aangemerkt als een belangrijk weidevogelgebied met een uitstraling naar de regio.

Jaarrond beschermde nestplaatsen: categorie 1 t/m 4 (Huismus, Gierzwaluw, Kerkuil, Ransuil)

Tijdens het onderzoek zijn er, net als in 2021, geen nestplaatsen van Huismus en Gierzwaluw vastgesteld in de bebouwing van de Leegeweg 6. In het onderzoek dat uitgevoerd is in 2021 werd in dezelfde bebouwing een (winter)rustplaats van Kerkuil vastgesteld alsmede ook een roepende Ransuil in de bomen rondom de bebouwing (Koopmans 2022). Tijdens de veldbezoeken in 2025 zijn betreffende soorten niet meer aangetroffen. De aanwezigheid van jaarrond beschermde nestplaatsen van Kerkuil en Ransuil kan daarom worden uitgesloten.

Tijdens het algemene broedvogelonderzoek (zie boven) is daarnaast gelet op de aanwezigheid van overige broedvogelsoorten met jaarrond beschermde nestplaatsen in bomen (bijvoorbeeld Buizerd, Havik, e.d.) Deze soorten zijn niet aangetroffen.

Jaarrond beschermde nestplaatsen: categorie 5

In het plangebied zijn drie soorten broedende vogels aangetroffen die opgenomen zijn in categorie 5 van jaarrond beschermde nestplaatsen. Het gaat om Bergeend (1 territorium) Visdief (1 territorium) en Zwarte kraai (2 territoria) in het gebied aanwezig. Hiervan zijn de eerste twee soorten ook aangewezen als Groninger soort met een respectievelijk groene en rode status.

4.6.2 Effectbeoordeling broedvogels

Effectbeoordeling broedvogels algemeen

In het plangebied komen 15 broedvogelsoorten in het algemeen voor (zie paragraaf 4.6.1). Alle in Nederland van nature voorkomende vogelsoorten zijn beschermd. Verstoring of aantasting van nesten en de directe omgeving daarvan is niet toegestaan zonder vergunning (art. 11.37 Bal). Voor de meeste soorten gaat het om de nestplaatsen die tijdens het broedseizoen in gebruik zijn. In de Ow en bijbehorende AMvB's is geen standaardperiode voor het broedseizoen opgenomen. De meeste Nederlandse vogelsoorten broeden in het broedseizoen, dus tussen half maart en half juli. Er zijn echter ook soorten die eerder starten en soorten die zelfs in september nog broeden. Het gaat erom of er een broedgeval is dat verstoord kan worden. Voor een aantal soorten geldt een jaarronde bescherming van de nestplaats.

Er zijn verschillende mogelijkheden om schadelijke handelingen ten aanzien van broedende vogels te voorkomen. Zo geldt ten aanzien van de meeste broedvogelsoorten dat de werkzaamheden niet mogen starten binnen het hierboven genoemde broedseizoen. Het is toegestaan om werkzaamheden reeds voor aanvang van het broedseizoen te starten, zodat broedpogingen in het werkgebied door die verstoring achterwege zullen blijven. Het is tevens toegestaan om vooraf aan de broedperiode potentiële nestlocaties ongeschikt te maken. Er dient te worden voorkomen dat er alsnog broedgevallen ontstaan die kunnen worden verstoord. Dat kan door het afdekken of verwijderen van potentiële broedplaatsen, zoals constructies, opgeslagen goederen, afvalhopen en steile zand- en grondwanden (broedplaatsen voor Oeverwaluw). Mochten er toch vogels tot broeden komen die door de werkzaamheden kunnen worden verstoord, dan moeten die werkzaamheden worden gestaakt tot na de broedperiode van de betreffende soort(en).

Effectbeoordeling broedvogels met jaarrond beschermde nestplaatsen

Weidevogels

Zoals blijkt uit het veldonderzoek (zie paragraaf 4.6.1) en paragraaf 3.3 (overige gebiedsbescherming) is de huidige kwaliteit van het weidevogelgebied hoog, met hoge dichtheden aan kritische weidevogels. Dit is met name het geval in het deel ten zuiden van de Leegeweg. De dichtheden liggen hoger dan in de noordelijke gelegen natuurgebieden van het Groninger Landschap. De inzet van een aangepast beheer met betrokken pachters in combinatie met een hoog waterpeil en de aanwezigheid van de kleinschalige, nog niet eerder beroerde, graslandpercelen bieden voor de weidevogels zeer goede ecologische omstandigheden, die in de ruime omgeving niet (meer) aanwezig zijn. Op basis hiervan is er sprake van een ecologisch zwaarwegende reden en kunnen deze gebieden daarom worden aangemerkt als een jaarrond beschermde nestplaats.

Door de plannen zal er sprake zijn van een direct verlies aan habitat van weidevogels (jaarrond beschermde nestplaatsen). Daarnaast zal hierdoor het zuidelijke deel van Polder de Held extra verstoord worden door te realiseren woningen, daar waar nu relatieve stilte en rust heerst. Hierdoor ontstaat er een schadelijke handeling in de zin van artikel 11.37 van het Bal. Ten aanzien van weidevogels moet daarom een vergunning worden aangevraagd voor een flora- en fauna-activiteit. De soorten waarvoor dit geldt zijn aangegeven in tabel 4.4. In de vergunningaanvraag zal ook een compensatieplan moeten worden opgenomen. Hiervoor kan worden verwezen naar de compensatie die nodig is in het kader van het verlies aan 'leefgebied weidevogels' (zie paragraaf 3.3).

Een aantal soorten weidevogels is opgenomen in de lijst van Groninger soorten met de status rood. Volgens het provinciale soortenbeleid ligt de prioriteit voor deze soorten op concrete acties om de staat van instandhouding te behouden en/of te verbeteren. Omdat er een substantieel areaal aan geschikt broedgebied van deze soorten verloren gaat, is er dus sprake van een tegenstrijdigheid met het provinciale soortenbeleid.

Jaarrond beschermde nestplaatsen categorie 1 t/m 4

Uit het veldonderzoek (paragraaf 4.6.1) komt naar voren dat er in en rond de bebouwing van de Leegeweg 6 geen jaarrond beschermde nesten aanwezig zijn van categorie 1 t/m 4. Indien de bebouwing en de bomen worden verwijderd is er dus geen sprake van een schadelijke handeling in de zin van art. 11.37 Bal ten aanzien van deze soortgroep.

Jaarrond beschermde nestplaatsen categorie 5

In het plangebied broeden drie soorten vogels waarvan de nesten alleen jaarrond beschermd zijn als er sprake is van zwaarwegend ecologische redenen (categorie 5). Het gaat om Bergeend, Visdief en Zwarte kraai.

Hieronder wordt per soort eerst nagegaan of er sprake is van aantasting van een nestplaats en/of functionele leefomgeving bij het realiseren van het voornemen. Vervolgens wordt dan bepaald of de soort voldoet aan het criterium 'zwaarwegend ecologische redenen' om de betreffende nestplaats aan te merken als jaarrond beschermd. Daarna wordt vastgesteld of er dan sprake is van schadelijke handelingen conform art. 11.37 van het Bal.

Bergeend

De Bergeend is broedend aangetroffen in het extensief beheerde grasland ten zuiden van de Leegeweg. Het gaat om één enkel territorium. Door de gebiedsontwikkeling zal deze nestlocatie verloren gaan. In de omgeving is er voldoende alternatief veenweidegebied aanwezig waar de soort naar kan uitwijken. Verder kan het plangebied niet als optimaal broedgebied worden beschouwd. Ook is de staat van instandhouding van de soort gunstig (www.sovon.nl) en gaat er maar een enkele nestplaats verloren. Er zijn daarom geen ecologisch zwaarwegende redenen om de nestplaats van de soort te beschouwen als jaarrond beschermd. Er is dus geen sprake van een schadelijke handeling in de zin van art. 11.37 Bal.

Visdief

Er is slechts één territorium aangetroffen van Visdief op een kale plek in een weiland ten noorden van de Leegeweg. De soort broedt normaliter op eilandjes en andere plekken die moeilijk te bereiken zijn voor grondpredatoren. Ook daken in het bebouwde gebied worden de laatste tijd veel als broedgebied uitgekozen. Door de gebiedsontwikkeling zal de nestlocatie verloren gaan. In de omgeving is broedbiotoop aanwezig waar de soort naar kan uitwijken. Het gaat hier dan met name om daken in nabijgelegen woongebieden en bedrijventerreinen. Verder kan het plangebied niet als optimaal broedgebied worden beschouwd, aangezien het niet geschikt is voor koloniebroeders en de predatiedruk hier tamelijk hoog zal zijn. Verder gaat het maar om een enkel nestplaats dat verloren gaat. Er zijn daarom geen ecologisch zwaarwegende redenen om de nestplaats van de soort te beschouwen als jaarrond beschermd. Er is dus geen sprake van een schadelijke handeling in de zin van art. 11.37 Bal.

Omdat er sprake is van verlies van slechts een enkel territorium en het gebied als suboptimaal kan worden beschouwd voor de Visdief, is er ook geen tegenstrijdigheid met het Groninger soortenbeleid, ondanks het gegeven dat de Visdief is opgenomen als rode soort in de betreffende lijst.

Zwarte kraai

Het gaat om twee territoria in bomen langs de noordrand van het plangebied. Deze bomen worden niet gekapt, zodat de kans op verlies van nestplaatsen tamelijk beperkt is. Mogelijk dat er door aanlegwerkzaamheden wel een nestplaats wordt verstoord en zijn functionaliteit verliest. Echter, er blijft voldoende areaal onverstoorde bosschages en bomen behouden in de directe omgeving van het plangebied waar de soort kan nestelen. Ook is de staat van instandhouding van de soort gunstig. De enkele nestplaatsen die eventueel verloren gaan kunnen dan ook niet worden beschouwd als jaarrond beschermd, zodat er geen sprake is van een schadelijke handeling in de zin van art. 11.37 van het Bal.

4.6.3 Conclusie vogels

De beoogde werkzaamheden kunnen leiden tot een schadelijke handeling in de zin van art. 11.37 wanneer broedende vogels en hun nesten worden verstoord. Hierboven staan maatregelen die kunnen voorkomen dat dit optreedt.

De gebiedsontwikkeling leidt tot verlies van nestplaatsen van weidevogels die als jaarrond beschermd kunnen worden beschouwd. Er moet daarom een vergunning worden aangevraagd voor een flora- en fauna-activiteit ten aanzien van weidevogels.

Een aantal soorten weidevogels is opgenomen in de lijst van Groninger soorten met de status rood. Volgens het provinciale soortenbeleid ligt de prioriteit voor deze soorten op concrete acties om de staat van instandhouding te behouden en/of te verbeteren. Omdat er een substantieel areaal aan geschikt broedgebied van deze soorten verloren gaat, is er dus sprake van een tegenstrijdigheid met het provinciale soortenbeleid.

4.7 Vleermuizen

Alle in Nederland voorkomende vleermuissoorten zijn beschermd. Hierdoor gelden voor deze soorten striktere beoordelingsgronden bij vergunningaanvragen dan bij de meeste andere beschermde zoogdiersoorten. Om deze reden worden de vleermuizen hier in een aparte paragraaf besproken en worden de 'overige zoogdiersoorten' in paragraaf 4.7 behandeld.

Volgens verspreidingsgegevens van vleermuizen komen in de ruime omgeving van het plangebied zeven vleermuissoorten voor, namelijk Gewone dwergvleermuis, Gewone grootvleermuis, Laatvlieger, Meervleermuis, Ruige dwergvleermuis, Rosse vleermuis en Watervleermuis (NDFF). Het gaat hier ook om Groninger soorten met een grijze status.

Verblijfplaatsen

In de zomerperiode hebben vleermuizen in Nederland hun verblijfplaatsen voornamelijk in gebouwen en bomen. In de winter verblijven zij onder andere in gebouwen, bomen, bunkers en kelders. Een groot deel van het plangebied betreft een open graslandgebied zonder mogelijkheden voor verblijfplaatsen. Mogelijkheden voor verblijfplaatsen in bomen en gebouwen zijn aanwezig in holtes in bomen en/of openingen in gebouwen op het erf van de Leegeweg 6.

Foerageergebied en vliegroutes

Bij verplaatsingen tussen verblijfplaats en foerageergebied maken vleermuizen gebruik van lijnvormige landschapselementen om zich te oriënteren. In het plangebied zijn lijnvormige structuren aanwezig, die kunnen dienen als vliegroute van vleermuizen. Hierbij gaat het onder meer om de (bredere) watergangen die langs de oostrand in het zuidelijk deel van het plangebied liggen. Ook de randen van de bebouwing langs de randen van het plangebied kunnen eventueel dienen als vliegroute. Het plangebied kan ook onderdeel zijn van het foerageergebied van enkele van de bovengenoemde vleermuissoorten.

Aanvullend onderzoek vleermuizen

Om te bepalen hoe de plannen zich verhouden tot de Omgevingswet ten aanzien van verblijfplaatsen, foerageergebieden en vliegroutes van vleermuizen is aanvullend onderzoek uitgevoerd in het najaar van 2024 en zomer van 2025. Met betrekking tot verblijfplaatsen is hier uitsluitend gelet op de aanwezigheid hiervan in de bebouwing langs de Leegeweg 6. Het vleermuisonderzoek is uitgevoerd volgens het Vleermuisprotocol 2022 (ministerie van EZ, Netwerk Groene Bureaus). Daarin is vastgelegd hoe vleermuisonderzoek aan verblijfplaatsen,

foerageergebied en vliegroutes dient plaats te vinden om tot uitspraken te kunnen komen die stand houden in juridische procedures. Het plangebied is tijdens de veldbezoeken 's nachts onderzocht met behulp van batdetectoren van het type Pettersson D240x (heterodyne/time expansion) en Batlogger M. In tabel 4.5 staan de data van de veldbezoeken. Alle veldbezoeken zijn uitgevoerd onder optimale weersomstandigheden.

Tabel 4.5. - Overzicht van de onderzoeksinspanning en de weersomstandigheden tijdens het vleermuisonderzoek in het plangebied.

Datum	Tijd	Doel	Weersomstandigheden
26-08-2024	20:37-23:00	Balts/paarverblijfplaatsen/vliegroutes	17 °C, ZW2, 2/8 bewolkt, geen neerslag
12-09-2024	19:58-21:28	Balts/paarverblijfplaatsen/vliegroutes	12 °C, NW2, 2/8 bewolkt, geen neerslag
14-04-2025	20:33-22:29	Kraam/zomerverblijfplaatsen/vliegroutes	13°C, O2, 7/8 bewolkt, geen neerslag
12-05-2025	21:24-23:20	Kraam/zomerverblijfplaatsen/vliegroutes	15°C, O2, 1/8 bewolkt, geen neerslag
18-06-2025	21:56-00:00	Kraam/zomerverblijfplaatsen/vliegroutes	16°C, NW3, 2/8 bewolkt, geen neerslag
11-07-2025	02:25-5:07	Kraam/zomerverblijfplaatsen/vliegroutes	12 °C, NW1, 8/8 bewolkt, geen neerslag

Resultaten vleermuisonderzoek

Tijdens het vleermuisonderzoek zijn zes verschillende vleermuissoorten waargenomen, namelijk Gewone dwergvleermuis, Ruige dwergvleermuis, Rosse vleermuis, Laatvlieger, Watervleermuis en Meervleermuis. Hieronder worden de resultaten van het aanvullend onderzoek besproken en per onderdeel van het leefgebied (verblijfplaatsen, vliegroutes, foerageergebied) behandeld.

Verblijfplaatsen

Het onderzoek naar verblijfplaatsen van vleermuizen heeft zich geconcentreerd op de bebouwing van de boerderij langs de Leegeweg 6 en de hieromheen liggende bomen. Tijdens de onderzoeken gedurende voorjaar-/zomer van 2025 werden hier geen vleermuizen waargenomen die gedrag vertoonden dat wijst op de aanwezigheid van een kraam-/zomerverblijfplaats (zoals uitvliegen of aantikken). Deze zijn hier dan ook niet te verwachten.

Wel werden er in het najaar baltsende gewone dwergvleermuizen waargenomen langs de boerderij, zodat er in de boerderij twee balts-/paarverblijfplaatsen aanwezig zijn. Ook is er een baltsverblijfplaats van Rosse vleermuis in een boom vastgesteld (zie de kaart in bijlage 3)

Vliegroutes

Net als in 2021 (zie Koopmans 2022) is er in het plangebied een vliegroute van Gewone dwergvleermuis vastgesteld (zie de kaarten in bijlage 3). Deze loopt vanaf het oosten (Vinkhuizen) langs het Aquamarijnpad in de richting van de woonwijk Gravenburg. De in 2021 vastgestelde vliegroute ten zuiden van het plangebied is in 2024 en 2025 hier niet meer vastgesteld. Overige vliegroutes zijn tijdens het onderzoek niet vastgesteld.

Foerageergebied

Tijdens de onderzoeks rondes zijn op verschillende locaties in het plangebied regelmatig foeragerende vleermuizen aangetroffen (zie de kaarten in bijlage 3). Het gaat dan om de soorten Gewone dwergvleermuis, Ruige dwergvleermuis, Rosse vleermuis, Laatvlieger, Meervleermuis en Watervleermuis. De meeste foerageeractiviteit is vastgesteld langs de randen van het plangebied nabij bebouwing en bosschages. Het betrof hier merendeels waarnemingen van Gewone dwergvleermuis en een enkele waarneming van Laatvlieger. De Rosse vleermuis werd regelmatig hoog overvliegend waargenomen. De Watervleermuis is foeragerend vastgesteld boven het open water van de Merodegrachtvijver en in de bredere watergangen langs de oostkant

van het plangebied. De Meervleermuis is slechts een enkele keer is waargenomen boven het Aquamarijnpad.

Effectbeoordeling vleermuisonderzoek

Verblijfplaatsen

In het plangebied zijn verblijfplaatsen van vleermuizen aangetroffen. Het gaat hierbij om twee balts-/paarverblijfplaatsen in de bebouwing van de boerderij langs de Leegeweg 6 en een verblijfplaats van een Rosse vleermuis in een boom op het erf van de Leegeweg 6. In de huidige fase is het onduidelijk hoe het erf van de Leegeweg 6 wordt ingericht. Indien de bebouwing wordt gesloopt en de bomen verwijderd, dan gaan er verblijfplaatsen van vleermuizen verloren. In dat geval is er sprake van een schadelijke handeling en moet er een vergunning worden aangevraagd voor een flora- en fauna-activiteit.

Vliegroutes

In het plangebied zijn lijnvormige structuren, zoals sloten en watergangen aanwezig, die dienen als onderdeel van een vliegroute van vleermuizen. Het gaat dan met name om de vliegroute ter hoogte van het Aquamarijnpad. Deze wordt in het plan in een groenblauwe dooradering opgenomen. Hierbij wordt ook rekening gehouden met de verlichting. Er is daarom geen sprake van een schadelijke handeling in de zin van de Omgevingswet.

Foerageergebieden

De meeste foerageeractiviteit is vastgesteld langs de randen van het plangebied. Het gaat hierbij om delen met een ruigere (oever)vegetatie aansluitend op bredere watergangen waar Gewone dwergvleermuis, Ruige dwergvleermuis, Meervleermuis en Watervleermuis foerageren. In de huidige globale opzet blijven deze randen behouden en wordt er een groenblauwe dooradering opgenomen in het plan. In de open ruimte boven het plangebied zijn vooral Rosse vleermuis en Laatvlieger foeragerend aanwezig. Deze soorten hebben een grotere actieradius waardoor er in de omgeving van het plangebied voldoende alternatief foerageergebied aanwezig is. Om deze redenen mag worden geconcludeerd, dat de functionele leefomgeving van in de omgeving mogelijk aanwezige verblijfplaatsen van vleermuizen ten aanzien van foerageergebied gewaarborgd blijft. Wel dient ook ten aanzien van foerageergebied rekening te worden gehouden met lichtverstoring richting de omgeving. Dit geldt ook voor de toekomstige situatie. In dat geval is er geen sprake van een schadelijke handeling ten aanzien van foerageergebieden van vleermuizen.

Conclusie vleermuizen

De uitvoering van de plannen veroorzaakt geen schadelijke handeling ten aanzien van verblijfplaatsen van vleermuizen indien de bomen op het erf van Leegeweg 6 behouden blijven en er geen bebouwing wordt gesloopt. Indien wel het geval dan gaan er mogelijk verblijfplaatsen van vleermuizen verloren. In dat geval is er sprake van een schadelijke handeling en is er een vergunning nodig voor een flora- en fauna-activiteit.

Tijdens de aanlegfase dient de lichtverstoring van de aanwezige vliegroute te worden voorkomen.

4.8 Overige zoogdiersoorten (exclusief vleermuizen)

Overige zoogdiersoorten artikel 11.46 Bal

In de omgeving van het plangebied wordt af en toe de volgens art. 11.46 Bal beschermde Otter waargenomen (NDFF). Otter is ook aangewezen als Groninger soort. Het is niet uitgesloten dat de Otter de hoofdwatgangen in het plangebied gebruikt als trekroute. De soort is tijdens het onderzoek naar marterachtigen (zie volgende paragraaf) waargenomen bij waarnemingslocatie 7 (zie voor ligging de figuur in bijlage 5). Volgens de huidige plannen zullen watgangen in het plangebied worden verlegd en kan daardoor tijdelijk obstructie optreden. In de omgeving zijn voldoende alternatieve waterlopen aanwezig waar de Otter gebruik van kan maken om geschikt foerageergebied te bereiken. Daarom worden geen negatieve effecten verwacht op eventueel aanwezige trekroutes van Otters en is er geen sprake van een schadelijke handeling ten aanzien van deze soort.

Andere zoogdiersoorten, die zijn beschermd volgens artikel 11.46 Bal (exclusief vleermuizen), worden niet binnen het plangebied verwacht (NDFF), omdat er geen geschikt leefgebied voor deze soorten aanwezig is.

Overige zoogdiersoorten artikel 11.54 Bal (niet vrijgesteld)

In de omgeving van het plangebied komt een aantal soorten voor, die beschermd zijn volgens artikel 11.54 Bal en geen vrijstelling in de provincie Groningen genieten. Het gaat om Haas, Eekhoorn, Steenmarter, Kleine marterachtigen en Waterspitsmuis. Deze soorten zijn ook aangewezen als Groninger soort. Hieronder wordt op elke soort dieper ingegaan.

Haas

In 2022 is een aanvullend onderzoek uitgevoerd naar de Haas in het plangebied. Uit een recent onderzoek blijkt dat de trefkans in de nacht in combinatie met een warmtebeeldcamera het hoogst is (Van Lunteren & Japing. 2022). Om een beeld te krijgen van de aanwezigheid van de soort is in twee nachten, namelijk 26 februari 2025 en 24 maart 2025 het plangebied onderzocht met een warmtebeeldcamera type Hikmicro OWL OQ35. Hierbij is het gebied deels per voet doorkruist en vanaf enkele vaste locaties het gebied gescand.

Uit de tellingen blijkt dat de hazen ongeveer gelijkelijk verdeeld voorkomen in het plangebied. De dichtheden variëren hier per telling tussen de 29 en 73 dieren per 100 ha (zie de figuur in bijlage 4). Uit de tellingen van deze soort tijdens MAS-tellingen liggen de dichtheden in noordelijke zeekleigebied van de provincie Groningen in de periode 2009 tot 2016 tussen de 12 tot 18 dieren per 100 ha. Deze gegevens zijn echter gebaseerd op zichtwaarnemingen die echter altijd lager uitvallen dan resultaten verkregen met behulp van een warmtebeeld camera. Volgens Sliwinski (2021) betreft dit verschil ongeveer 20%. Indien deze correctie wordt toegepast op de hierboven genoemde MAS-tellingen, betekent dit dat de gemiddelde dichtheid in Groningen moet worden vastgesteld tussen de 18 en 22 hazen/100 ha. Deze dichtheden komen goed overeen met de aantallen die zijn gevonden met warmtebeeld camera's in de noordelijk delen van Duitsland (gemiddeld 25 dieren per 100 ha; Sliwinski *et al.* 2021). Uitgaande van de tellingen in het plangebied (29-73 hazen/100 ha) kan dus worden geconcludeerd dat het plangebied als een belangrijk leefgebied voor de Haas kan worden aangemerkt.

Bij de realisering van de plannen verdwijnt een oppervlakte van 110 ha aan leefgebied voor de Haas. Daarnaast zal het zuidelijk aangrenzende gelegen deel minder aantrekkelijk worden voor deze soort door de aanwezigheid van woningen. Hierdoor zal het leefgebied van deze soort worden aangetast. Door de realisering van de plannen is er sprake van een schadelijke handeling

ten aanzien van Haas en is het nodig om een vergunning aan te vragen voor een flora- en fauna-activiteit.

Eekhoorn

In de omgeving van het plangebied komt de volgens artikel 11.54 Bal beschermde Eekhoorn voor (NDFF). Er zijn waarnemingen ten oosten van plangebied in Het Roege Bos (NDFF). Omdat het plangebied een open karakter heeft met intensief beheerde graslanden, vormt het geen geschikt leefgebied voor de Eekhoorn. Deze soort wordt binnen het plangebied of in de directe omgeving dan ook niet verwacht.

Steenmarter

In de omgeving van het plangebied komt de volgens artikel 11.54 Bal beschermde Steenmarter voor (NDFF). Steenmarters hebben hun verblijfplaatsen vaak rond erven in bomen of boerderijen. Om te bepalen hoe de plannen zich verhouden tot de Omgevingswet is daarom aanvullend onderzoek uitgevoerd naar de aanwezigheid van verblijfplaatsen van de Steenmarter in de boerderij en op het erf van Leegeweg 6. Hiertoe zijn van 8 oktober 2024 tot 27 november 2024 twee wildcamera's op strategisch gekozen locaties op het erf geplaatst (cameralocatie 1, zie bijlage 5). De Steenmarter is hierbij net als andere jaren (zie ook Koopmans 2022) waargenomen, zodat ervan kan worden uitgegaan dat de soort een vaste verblijfplaats heeft in en rond de bebouwing van de Leegeweg 6. Dit betekent dat indien de bebouwing wordt gesloopt deze verblijfplaats verloren gaat en er sprake is van een schadelijke handeling in de zin van art. 11.54 Bal. Het is dan nodig om een vergunning voor een flora- en fauna activiteit aan te vragen. Daarnaast werd de soort ook eenmalig waargenomen bij de cameralocaties 1, 2 & 6 (zie figuur in bijlage 5). Het ging hierbij om foeragerende dieren. Door uitvoering van de plannen gaat een gedeelte van het foerageergebied verloren. Omdat de soort zich ook ophoudt in stedelijk gebied en er in de omgeving van het plangebied voldoende alternatief foerageergebied voor de Steenmarter aanwezig is, wordt de functionaliteit van de aanwezige verblijfplaatsen van de Steenmarter daarom niet aangetast. Er is geen sprake van een schadelijke handeling in de zin van de Omgevingswet.

Kleine marterachtigen

In het najaar van 2024 is een onderzoek uitgevoerd naar kleine marterachtigen in het plangebied. Het gaat hierbij om de Hermelijn en Bunzing. Vooraf aan het onderzoek is het plangebied aan de hand van veldbezoek beoordeeld op de geschiktheid voor deze soorten. Hieruit bleek dat het om suboptimaal leefgebied gaat voor deze soorten en slechts enkele locaties voor deze soorten geschikt zijn. Op deze locaties is een aantal cameravallen en struikrovers geplaatst van 8 oktober 2024 tot 27 november 2024 (zie voor ligging cameravallen de figuur in bijlage 5). Tijdens deze periode zijn geen Hermelijn of Bunzing waargenomen. Naar verwachting biedt het plangebied weinig mogelijkheden voor deze soorten. Ten aanzien van kleine marterachtigen worden daarom geen schadelijke handelingen verwacht in het kader van de Omgevingswet.

Waterspitsmuis

In de ruime omgeving van het plangebied is de aanwezigheid van de Waterspitsmuis bekend (NDFF). Deze soort komt voor langs matig voedselrijk water met een goed gestructureerde oevervegetatie en wordt soms ook in landbouwgebieden waargenomen. In het plangebied zijn oevers aanwezig die in principe geschikt leefgebied voor de Waterspitsmuis vormen. Tijdens recente onderzoek in de directe omgeving van het plangebied is deze soort niet aangetroffen (Mielke 2020). Naar verwachting ligt het plangebied te ver of te geïsoleerd ten opzichte van het brongebied rond de Onlanden en komt de soort niet in het plangebied voor. Door uitvoering van de plannen is er geen sprake van een schadelijke handeling ten aanzien van de Waterspitsmuis.

Andere zoogdiersoorten, die zijn beschermd onder artikel 11.54 Bal en waarvoor geen vrijstelling geldt, worden niet verwacht, omdat het plangebied buiten het verspreidingsgebied van deze soorten ligt en/of geen geschikt leefgebied vormt (NDFF).

Overige zoogdiersoorten artikel 11.54 (vrijgesteld)

Uit verspreidingsgegevens van zoogdieren blijkt dat in het plangebied een aantal meer of minder algemeen voorkomende zoogdiersoorten voorkomt, die zijn beschermd volgens artikel 11.54. Het betreft soorten zoals Veldmuis, Ree (NDFF) en mogelijk ook overige soorten algemene zoogdiersoorten. Hierbij wordt Ree aangemerkt als Groninger soort. Voor bovengenoemde soorten geldt dat door Provinciale Staten van Groningen een vrijstelling is verleend voor het overtreden van de verbodsbepalingen bij artikel 3.10 Bal.

5. Zorgplicht

5.1 Specifieke zorgplicht Natura 2000

De specifieke zorgplicht Natura 2000 heeft betrekking op activiteiten in of in de directe nabijheid van Natura 2000-gebied. Omdat niet is gedefinieerd tot op welke afstand de specifieke zorgplicht geldt, gaat A&W er vooralsnog vanuit dat de specifieke zorgplicht Natura 2000 altijd van toepassing is als een plan of project leidt tot effecten op een Natura 2000-gebied.

Uit de voortoets is gebleken dat er met zekerheid geen (significant) negatieve effecten optreden op de instandhoudingsdoelen. Het plangebied biedt geen habitat voor soorten waarvoor instandhoudingsdoelen zijn gesteld in de omliggende Natura 2000-gebieden. Verstoring van soorten waarvoor instandhoudingsdoelen zijn geformuleerd is dus niet te verwachten. Het is niet nodig om maatregelen te nemen in het kader van de specifieke zorgplicht Natura 2000.

5.2 Specifieke zorgplicht flora en fauna

De specifieke zorgplicht heeft betrekking op (art. 11.27 Bal):

- van nature in Nederland in het wild levende vogels (bijlage I vogelrichtlijn), en geregeld in Nederland voorkomende trekvogelsoorten;
- van nature in Nederland in het wild levende dieren of planten van soorten, genoemd in de bijlagen II, IV en V bij de habitatrichtlijn;
- dieren of planten van soorten, genoemd in bijlage IX van het Bal of in de rode lijsten; en
- voor die soorten belangrijke leefgebieden of natuurlijke habitats.

Om te bepalen of deze soorten aanwezig zijn in of nabij het plangebied, is gebruik gemaakt van bestaande gegevens ten aanzien van de verspreiding van soorten (NDFF, verspreidingsatlas.nl) en is een inschatting gemaakt van de potentiële aanwezigheid op basis van de kenmerken van het plangebied. Hieronder wordt per soortgroep besproken welke soorten aanwezig zijn of kunnen zijn en hoe hiermee rekening kan worden gehouden in het kader van de algemene en specifieke zorgplicht.

Op basis van de kenmerken van het plangebied, de ecologische vereisten en beschikbare verspreidingsgegevens kan op voorhand de aanwezigheid van de volgende soortgroepen worden uitgesloten:

- Platwormen
- Kokerjuffers
- Haften
- Steenvliegen

Deze soorten zijn gebonden aan het natte milieu en komen vooral voor in beken en rivieren. In het plangebied zijn de aanwezige watergangen niet geschikt als leefgebied voor deze soorten, omdat er weinig stroming is en te voedselrijk zijn.

Vaatplanten

In het plangebied komen drie plantensoorten voor van de Rode lijst. Het gaat om Gele kornoelje, Krabbenscheer en Waterdrieblad. Wat betreft Gele kornoelje gaat het om niet wilde exemplaren, zodat voor deze soort geen preventieve maatregelen nodig zijn.

Wat betreft Waterdrieblad en Krabbenscheer, kunnen beide soorten door werkzaamheden in waterlopen verloren gaan. Volgens de NDFF zijn Waterdrieblad en Krabbenscheer in de omgeving van het plangebied tamelijk algemeen. Dit betekent dat het verlies van een aantal planten niet zal leiden tot een substantiële aantasting van de huidige staat van instandhouding van beide soorten. Daarnaast is het de bedoeling om de waterlopen in het gebied zodanig aan te leggen dat beide soorten zich weer in het gebied vestigen. Dit kan worden gerealiseerd door waterlopen te voorzien van ecologische oevers. Ook worden planten teruggebracht in de waterlopen. Preventieve maatregelen in het kader van de specifieke zorgplicht zijn daarom niet noodzakelijk.

Mossen

In het plangebied zijn geen waarneming van Rode lijstmossensoorten, of mossensoorten genoemd in bijlage II en V van de Habitatrichtlijn bekend (NDFF). Het plangebied bestaat grotendeels uit agrarische grasland, wat ongeschikt is als groeigebied voor mossensoorten van de Rode lijst. Er gaat dus geen potentieel leefgebied van kwetsbare mossensoorten verloren.

Ongewervelden

In en nabij het plangebied zijn in de NDFF geen waarnemingen van Rode lijst libellensoorten, sprinkhanensoorten of krekels bekend. Er gaat ook geen potentieel leefgebied verloren.

Ten aanzien van zweefvliegen is er één waarneming van de Rode lijstsoort Kustbijvlieg bekend. Het gaat hier om een soort die met name voorkomt in kustgebieden. Er is echter geen informatie bekend over de leefwijze van de soort. In de omgeving is de Kustbijvlieg wel vaker vastgesteld in agrarische graslanden en mogelijk is de soort hier aan gebonden. Door de inrichting van het plangebied gaat agrarisch grasland verloren en mogelijk leidt dit ook tot verlies van leefgebied van de soort. Er is echter in de omgeving voldoende agrarisch grasland aanwezig. Daarnaast is het de bedoeling om in het kader van de plannen op een andere locatie nabij Groningen extensief beheerd grasland in te richten ten behoeve van weidevogels. Waarschijnlijk zal de Kustbijvlieg hiervan profiteren. Aanvullende preventieve maatregelen in het kader van de specifieke zorgplicht zijn daarom niet noodzakelijk.

Vissen

In het plangebied komen naar grote waarschijnlijkheid Bittervoorn en Kleine modderkuiper voor. Beide soorten zijn opgenomen in bijlage II van de Europese Habitatrichtlijn. Indien er werkzaamheden worden uitgevoerd aan sloten en brede waterlopen in het gebied kunnen er exemplaren worden verstoord en/of gedood. Om dit zo veel mogelijk te voorkomen, worden preventieve maatregelen genomen. Deze zijn hieronder in paragraaf 5.4 toegelicht.

Zoogdieren

In de omgeving van het plangebied kunnen verschillende vleermuissoorten voorkomen. In paragraaf 4.7 wordt behandeld hoe negatieve effecten op vleermuizen kunnen worden voorkomen.

Naast vleermuizen zijn in de afgelopen twee jaar ook algemene zoogdieren aangetroffen (paragraaf 4.8). Om negatieve effecten op deze soorten te voorkomen, is het voldoende om te

handelen aan de hand van de algemene voorzorgsmaatregelen die in paragraaf 5.4 zijn beschreven.

5.3 Algemene zorgplicht

Ten aanzien van een aantal algemeen voorkomende soorten, waaronder de zoogdiersoorten Mol en Bruine rat en algemeen voorkomende vissensoorten geldt de algemene zorgplicht. Door het toepassen van de maatregelen die hieronder zijn beschreven, wordt zo veel mogelijk voorkomen dat er dieren worden gedood.

5.4 Preventieve maatregelen amfibieën, vissen en zoogdieren

Ten aanzien van de soortgroepen amfibieën, vissen en zoogdieren worden de volgende preventieve maatregelen genomen:

Amfibieën en vissen

- Bij werkzaamheden aan watergangen dienen amfibieën- en vissen de gelegenheid te krijgen om zich te verplaatsen naar onverstoorde leefgebied. Dit kan worden gerealiseerd door langzaam één kant op te werken richting een open einde van de waterloop.
- Indien de eerste optie niet mogelijk is, wordt kort vooraf aan de werkzaamheden de amfibieën en vissen weggevangen uit de sloot of waterloop.
- De werkzaamheden worden bij voorkeur uitgevoerd buiten de voortplantings- en overwinteringsperiode van amfibieën en vissen.

Zoogdieren

- Werk één richting op zodat aanwezige dieren kunnen vluchten.
- Houd het werkgebied zo klein mogelijk.
- Indien dieren aanwezig blijken, staak de werkzaamheden totdat deze het projectgebied verlaten hebben.

Voornoemde maatregelen worden vooraf aan de uitvoering vastgelegd in een Ecologisch Werkprotocol.

6. Conclusie

Samenvattend en op basis van de voorgaande hoofdstukken heeft deze ecologische beoordeling geleid tot onderstaande conclusies.

Gebiedsbescherming

Natura 2000-gebieden

De beoogde werkzaamheden veroorzaakt geen conflict met de Omgevingswet, mits de initiatiefnemer een berekening uitvoert van de stikstofdepositie die optreedt tijdens de aanleg- en gebruiksfase. Als hierbij sprake is van een depositie groter dan 0,00 mol N/ha/j, dient een Passende beoordeling plaats te vinden of dienen maatregelen te worden getroffen om depositie van stikstof te voorkomen, bijvoorbeeld door het toepassen van saldering. De mogelijkheden hiertoe moeten per situatie beoordeeld worden.

Natuurnetwerk Nederland

Het plangebied en de directe omgeving maken geen onderdeel uit van het NNN. Het meest dichtbij gelegen NNN-gebied ligt op een afstand van 3 km van het plangebied. Gezien deze grote afstand ontstaat geen conflict met het beschermingsregime inzake NNN-gebieden.

Bos- en natuurgebied buiten NNN

Op een afstand van circa 500 meter ten oosten van het plangebied ligt Overig bos- en natuurgebied buiten NNN. Gezien de afstand en de aanwezigheid van een tussenliggende woonwijk is het onwaarschijnlijk dat de beoogde ingrepen direct van invloed zijn op Overig bos- en natuurgebied buiten NNN. De beoogde werkzaamheden veroorzaken daardoor geen conflict met de regelgeving ten aanzien van deze vormen van gebiedsbescherming.

Ganzenrust- en foerageergebied

Het plangebied is geen onderdeel van gebieden die door de provincie zijn aangewezen als Ganzenfoerageergebieden. Het dichtstbijzijnde Ganzenfoerageergebied is gelegen op een afstand van ongeveer 7 km ten zuidwesten van het plangebied. Gezien de grote afstand zijn er geen negatieve effecten van de werkzaamheden te verwachten op deze gebieden.

Leefgebied weidevogels

In totaal gaat door de plannen een oppervlakte van 56,8 ha aan Leefgebied weidevogels verloren of wordt extra verstoord. Hierdoor ontstaat een conflict met de regelgeving vastgelegd in de Omgevingsverordening Provincie Groningen. Wij adviseren om hierover in overleg te treden met het bevoegd gezag.

Gemeentelijke Ecologische Structuur

Het meest westelijk deel van het plangebied maakt onderdeel uit van de Gemeentelijke Ecologische Structuur (GES) van de gemeente Groningen. Door uitvoering van de plannen zal dit gebied niet worden aangetast, maar worden geïncorporeerd in de nieuwe woonwijk. In de toekomstige ontwerpen voor De Nieuwe Held liggen daarnaast mogelijkheden voor het opnemen van de nog te ontwikkelen water- en groenverbinding die door het gebied loopt. Er is dus geen knelpunt met het gemeentelijk beleid inzake de GES.

Soortbescherming

Broedvogels

De beoogde werkzaamheden leiden tot schadelijke handelingen in de zin van art. 11.37 van het Bal wanneer broedende vogels en hun nesten worden verstoord. In paragraaf 4.6 staan de maatregelen waarmee dit kan worden voorkomen.

Jaarrond beschermde nesten van vogels

De gebiedsontwikkeling leidt tot verlies van nestplaatsen van weidevogels die als jaarrond beschermd kunnen worden beschouwd. Er is daarom sprake van een schadelijke handelingen in de zin van art. 11.37 van het Bal. Er moet daarom een vergunning worden aangevraagd voor een flora- en fauna-activiteit ten aanzien van weidevogels.

Vleermuizen

- De uitvoering van de plannen veroorzaakt geen schadelijke handeling ten aanzien van verblijfplaatsen van vleermuizen indien de bomen op het erf van Leegeweg 6 behouden blijven en er geen bebouwing op hetzelfde adres wordt gesloopt. Indien wel het geval dan gaan er mogelijk verblijfplaatsen van vleermuizen verloren. In dat geval is er sprake van een schadelijke handeling en is er een vergunning nodig voor een flora- en fauna activiteit.
- Tijdens de aanlegfase dient de lichtverstoring van de aanwezige vliegroute te worden voorkomen.

Overige beschermde zoogdieren

In de bebouwing van de Leegeweg 6 is een vaste verblijfplaats van Steenmarter aanwezig. Indien de bebouwing wordt gesloopt gaat deze verblijfplaats verloren en is er sprake van een schadelijke handeling in de zin van art. 11.54 Bal. Het is dan nodig om een vergunning voor een flora- en fauna-activiteit aan te vragen.

Bij de realisering van de plannen verdwijnt een substantieel oppervlak leefgebied van de Haas. Er is sprake van een schadelijke handeling in de zin van art. 11.54 Bal. Er moet daarom een vergunning worden aangevraagd voor een flora- en fauna-activiteit ten aanzien van de Haas.

Overige beschermde soorten

De beoogde werkzaamheden leiden niet tot schadelijke handelingen in de zin van art. 11.54 Bal ten aanzien van overige beschermde soorten.

Specifieke en algemene zorgplicht

In hoofdstuk 5 staan de maatregelen die van belang zijn om schade aan kwetsbare plant- en diersoorten te voorkomen en te beperken. Deze maatregelen vallen onder de specifieke en algemene zorgplicht.

7. Literatuur

- Berg GJ, Balk AR, Boonstra H, Bultstra CA, Modderman RE, Patberg W & Verweij GL (2017) Monitoring in het kader van de Stedelijke Ecologische Structuur Groningen 2016: verbindingsszone Gravenburg – 1e monitoring. Rapport 2016-059. Koeman en Bijkerk bv, Haren.
- Brouwer, Crombaghs, B., Dijkstra A., Scheper, A.J. & Schollema, P.P., 2008. Vissenatlas Groningen Drenthe. Uitgeverij Profiel.
- Feenstra H. Weidevogels in het Reitdiep 2019. Bureau Vogelinventarisatie “De Kraanvogel” 2019/06. Fochtelo.
- Glastra T. 2024. Weidevogels in de gebieden van Boerennatuur Midden Groningen in 2024. Sovon-rapport 2024/75. Sovon Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen.
- Heijden, E. van der 2025. Aanvullend onderzoek naar Huismus en vleermuizen langs de N355 in Groningen. A&W notitie 23-382. Altenburg & Wymenga ecologisch onderzoek, Feanwâlden.
- Hornman M. & van Winden E. 2013. Verspreiding van ganzen in Nederland en de afzonderlijke provincies in 2007-2012 in relatie tot opvangbeleid. Sovon-rapport 2013/35. Sovon Vogelonderzoek, Nijmegen.
- Koopmans, M. 2022. Ecologische beoordeling De Nieuwe Held. A&W-notitie 21-101#1. Altenburg & Wymenga ecologisch onderzoek, Feanwâlden.
- Melis, J. & M. Koopmans. 2015. Fiskatlas Fryslân, verspreiding en ecologie van zoetwatervissen in Fryslân. Bornmeer, Gorredijk.
- Mielke, L. 2020. Aanvullend onderzoek naar Poelkikker, broedvogels, vleermuizen, Steenmarter, Waterspitsmuis, leefgebied weidevogels en waarden NNN-beheergebied langs de N355 Nieuwklap-Groningen. A&W-notitie 19-372. Altenburg & Wymenga ecologisch onderzoek, Feanwâlden.
- Postma J. & Brandsma M. 2021. Weidevogels in de gebieden van Collectief Midden Groningen in 2021. Sovon-rapport 2021/81. Sovon Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen.
- Sliwinski, K. Strauß, E. Jung, K. & U. Siebert 2021. Comparison of spotlighting monitoring data of European brown hare (*Lepus europaeus*) relative population densities with infrared thermography in agricultural landscapes in Northern Germany.
- Van Lunteren, P. & M. Japing. 2022 Analyse dag nacht tellingen, Haas, konijn en ree. Bureau Waardenburg, Geldermalsen.
- Vergeer J.W., Boele A., van Bruggen J. & van Turnhout C. 2023. Handleiding Sovon Broedvogelmonitoring: broedvogel Monitoring Project en kolonievogels. Sovon Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen.

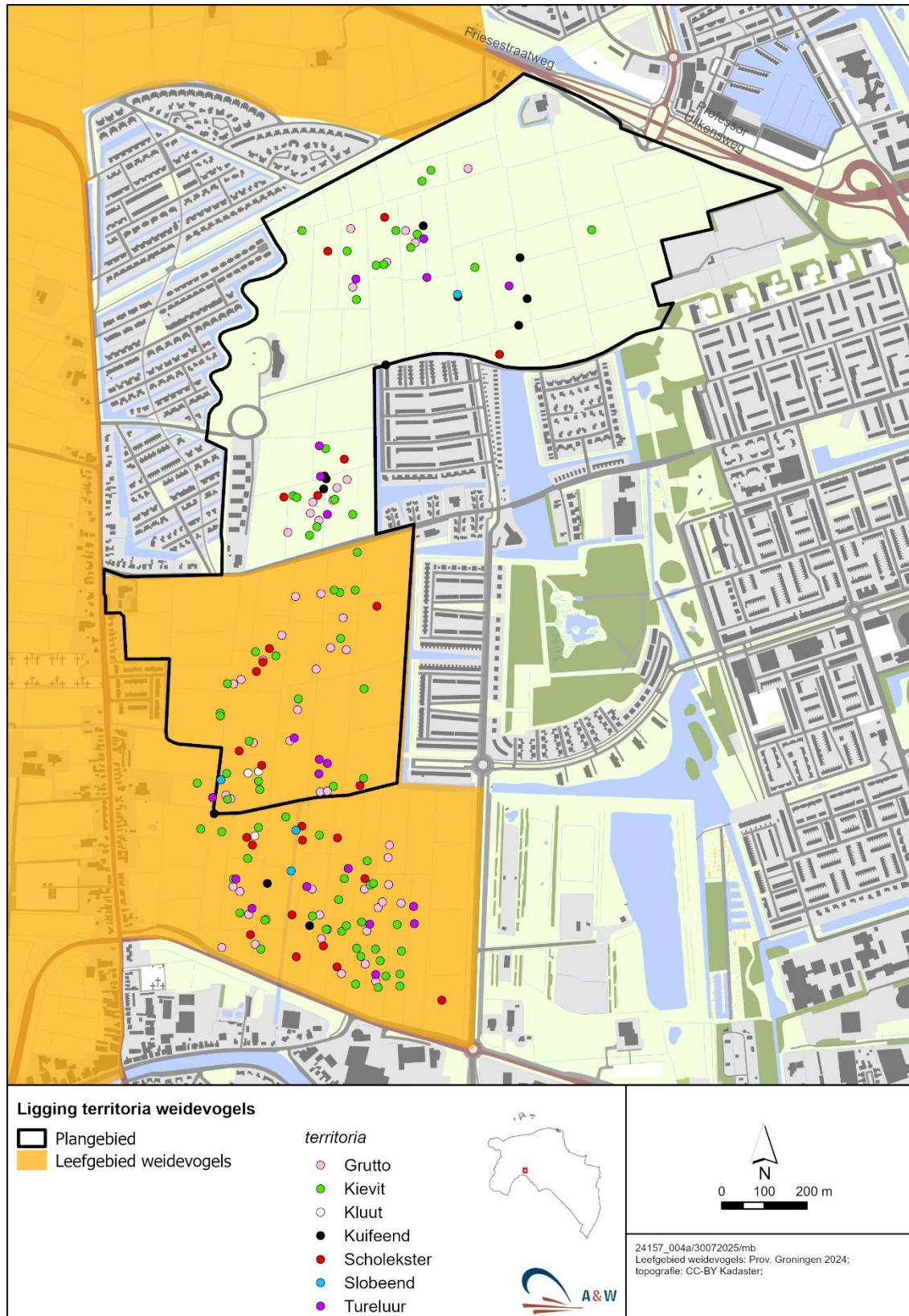
Websites

- NDFF: <https://ndff-ecogrid.nl/>
- Natura2000.nl

Bijlage 1 Vangstlocaties amfibieën

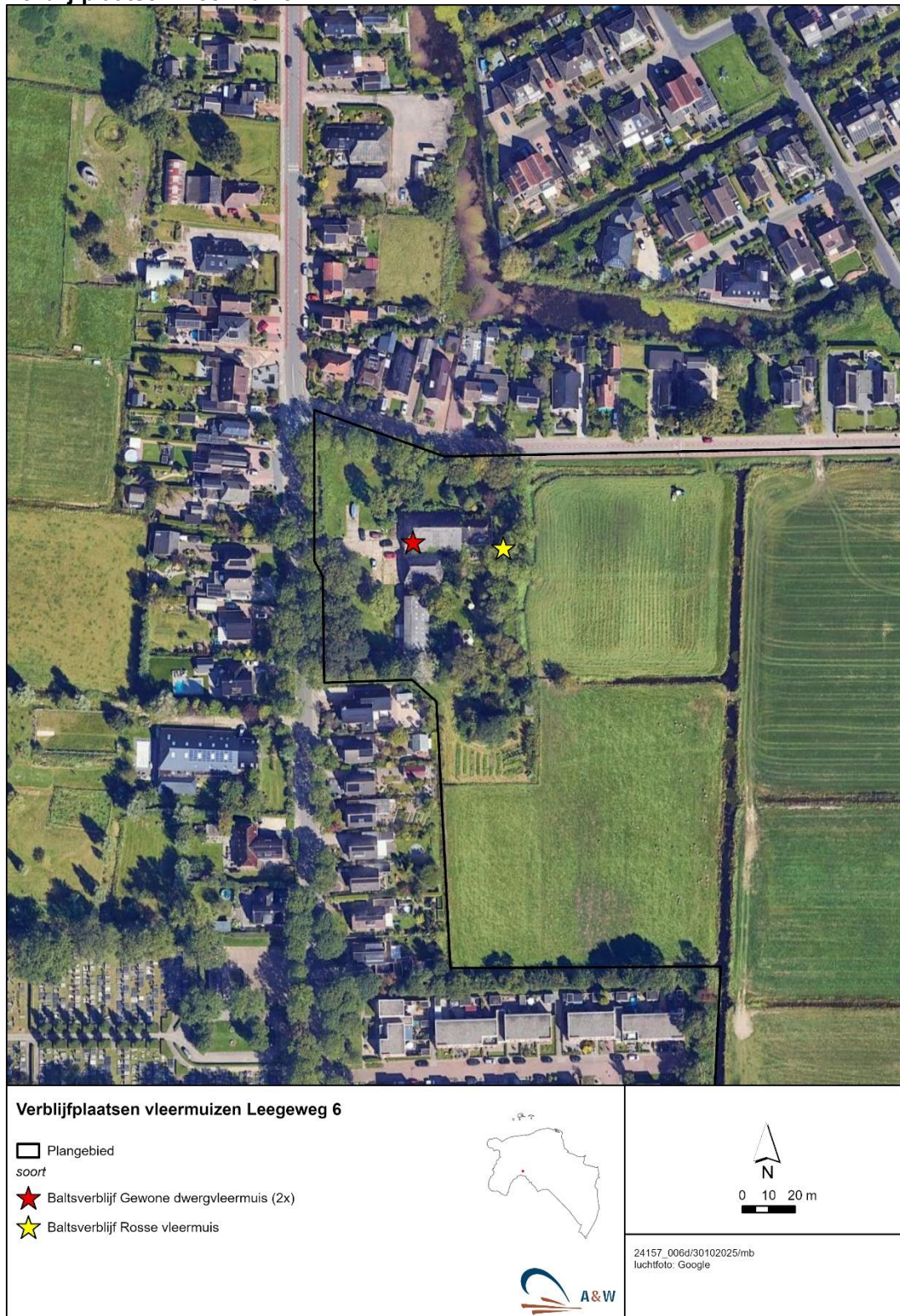

Bijlage 2 Weidevogelterritoria in het plangebied in 2025

Bijlage 3 Vleermuizen

Verblijfplaatsen vleermuizen

Vliegroutes vleermuizen

Foeragerende Gewone en Ruige dwergvleermuizen

Foeragerende Laatvlieger en Rosse vleermuis

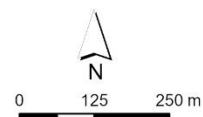

Foeragerende Watervleermuis en Meervleermuis

Waarnemingen Meervleermuis en Watervleermuis

- Plangebied
- Meervleermuis
- Watervleermuis

24157_006c/31072025/mb
luchtfoto: Google

Bijlage 4 Waarnemingen Haas

Bijlage 5 Locatie cameravallen t.b.v. onderzoek marterachtigen

